

Управління освіти виконавчого комітету Нетішинської міської ради
Заклад дошкільної освіти №8 «Золотий ключик»
Нетішинської міської ради

Адаптація дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти «У садочок з мамою»

Досвід роботи

Ємельянова Оксана Вікторівна

Ємельянова Оксана Вікторівна

*Адаптація дітей раннього віку
до умов закладу дошкільної освіти
«У садочок з мамою»*

Досвід роботи

Нетішин

2022

Автор: Ємельянова О. В. - вихователь закладу дошкільної освіти №8 «Золотий ключик» Нетішинської міської ради, м. Нетішин

Рецензент: Самчук Л.А. - вихователь-методист закладу дошкільної освіти №8 «Золотий ключик» Нетішинської міської ради, м. Нетішин

Схвалено педагогічною радою закладу дошкільної освіти №8 «Золотий ключик» Нетішинської міської ради (протокол №3 від 22.12.2022 року)

Адаптація дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти «У садочок з мамою». Досвід роботи / О.В. Ємельянова – Нетішин: 2022 – 80 с.

У посібнику представлені практичні матеріали організації процесу адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти: орієнтовний план роботи школи «У садочок з мамою», конспекти занять дітей разом з батьками, ігри під час адаптації, консультаційні матеріали для батьків, які сприяють адаптації дітей раннього віку до вступу в ЗДО, їх соціалізацію через оптимізацію дитячо-батьківських відносин у процесі продуктивної ігрової взаємодії батьків з дітьми.

Даний посібник адресований вихователям закладів дошкільної освіти та, які працюють з дітьми раннього віку, практичним психологам, батькам.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Організація адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти ...	8
Опис змісту досвіду роботи школи «У садочок з мамою».....	14
Висновки.....	22
ДОДАТКИ	
Додаток 1. Орієнтовний план роботи з дітьми раннього віку.....	23
Додаток 2. Конспекти занять з дітьми та їх батьками.....	24
Додаток 3. Ігрова діяльність.....	36
Ігри для налагодження контакту з дитиною.....	36
Пісочна терапія як ефективний метод адаптації дитини до ЗДО.....	46
Ігри з водою.....	50
Ігри з прищіпками.....	52
Сенсорика. Досліджуємо світ.....	54
Пальчикові ігри.....	57
Додаток 4. Консультаційні матеріали на допомогу батькам.....	62
Поради, пам'ятки, рекомендації батькам.....	62
Консультації батькам.....	71
Ігри з сенсорного розвитку дітей для батьків.....	81
Додаток 5. На допомогу вихователям.....	86
Література.....	93

ВСТУП

Ранній дитячий вік є одним з ключових у житті дитини і багато в чому визначає її майбутній психологічний розвиток

В. С. Мухіна

Настає той час в житті кожної дитини, коли вона переступає поріг закладу дошкільної освіти. Проблема адаптації дитини до дошкільного закладу – одна з найгостріших у педагогіці раннього віку. Вступаючи до закладу дошкільної освіти, дитина вперше постає перед проблемою зламу сформованого поведінкового стереотипу через зміну звичних умов життя і встановлення нових соціальних зав'язків [4, с.6]. Адже заклад дошкільної освіти – це новий період у житті дитини і вступ до нього викликає важкі переживання та зміну поведінкових реакцій дитини. А нове завжди сприймається складно.

Уперше малюк надовго залишається без близьких, у колі зовсім незнайомих і чужих людей. Дитина вперше розлучається з мамою надовго, тому переступивши поріг закладу, вона відчуває певний стрес. В багатьох випадках початок відвідування садочка це не тільки стрес, а й сльози та істерики. Частіше діти перших кілька днів чи тижнів плачуть, не хочуть відпускати маму. І в цьому немає нічого незвичного. Відрив від дому і близьких, зустріч з новими дорослими, незнайомими дітьми можуть стати для дитини серйозною психічною травмою. Малюк може сприйняти це як відчуження, позбавлення батьківської любові, уваги і захисту. Дуже важливо, щоб цей перехід був плавним, м'яким, без травматичним. І багато що залежить від педагогів, які беруть на себе відповідальність в допомозі батькам у психічному та фізичному розвитку дитини, за її душевний комфорт, радісне сприйняття нового способу життя.

Адаптація (*від. лат. асіаріаііо - пристосовую*) - складний процес пристосування організму до оточення, що проходить на різних рівнях: фізіологічному, соціальному, психологічному [9]. І залежить від багатьох факторів: соціальних, екологічних, а також від індивідуальних психофізіологічних особливостей організму дитини. Адаптація дітей раннього віку, як правило визначається їх вступом до закладу дошкільної освіти, пристосування до нової обстановки, до структури відносин, як з педагогами, так і з однолітками, встановлення відповідності поведінки прийнятим у групі нормам і правилам. У дітей раннього віку пристосування до умов закладу дошкільної освіти відбувається неоднаково. Воно залежить від віку дітей, типу вищої нервової системи, стану здоров'я, стилю виховання в сім'ї, емоційної залежності від мами тощо. А труднощі, які виникли у дітей в період адаптації можуть привести до самої несприятливої її форми - дезадаптації, що

проявляється у порушеннях дисципліни, ігрової і навчальної діяльності, у взаєминах з однолітками і вихователями [5].

За даними наукових джерел, показниками психологічної адаптації дитини, тобто критеріями її успішної адаптованості до закладу дошкільної освіти є стан психологічного комфорту (добробуту), відсутності напруженості в спілкуванні, прийняття однолітками, сприятлива взаємодія з вихователем, адекватна реакція на розлуку з мамою. Найважливішим компонентом у формуванні конструктивних адаптаційних механізмів дитини є батьківське ставлення. Стиль батьківського ставлення або стиль сімейного виховання позначає сукупність способів і прийомів спілкування стосовно дитини.

Серед причин, що викликають дитячу тривожність та перешкоджають процесу адаптації до умов закладу дошкільної освіти на першому місці, на думку Є. Савіної - це неправильне виховання і несприятливі відносини дитини з батьками.

Опіка в родині - це система відносин, при яких батьки, забезпечуючи своєю працею, задоволення всіх потреб дитини, захищають її від будь-яких турбот, зусиль і труднощів, приймаючи їх на себе. Питання про активне формування особистості відходить на другий план. У центрі виховних впливів виявляється інша проблема - задоволення потреб дитини та охорона її від труднощів. Батьки, по суті, блокують процес серйозної підготовки своїх дітей до зіткнення з реальністю за порогом рідної хати. Саме ці діти виявляються більш непристосовані до життя в колективі та схильні до дезадаптованості.

Питання входження малюка в нове коло завжди гостре як для його батьків, так і працівників закладу. І саме від дорослих залежить рівень загострення дитячих переживань і тих труднощів, які відчуватиме дитина в процесі при звичаєння до умов ЗДО. А дорослим під силу максимально полегшити процес адаптації малюків.

У зв'язку з цим, на мою думку, актуальним є здійснення цілеспрямованої організації процесу звикання дітей до нових умов закладу дошкільної освіти, який сприяв би адекватному, безболісному пристосуванню дітей до нових умов, збереженню і зміцненню їх психічного здоров'я. Напевно, немає батьків, які б не хотіли, щоб цей етап пройшов легко, спокійно, щоб малюк з задоволенням і без криків відразу ж пішов до дитячого садка. Але так буває досить рідко. І одним із завдань вихователя пом'якшити його настільки, щоб він пройшов непомітно і без неприємних наслідків.

Потребою сьогодення, є підвищення ефективності та якості роботи закладів, гармонійного розвитку та підготовки до наступного етапу розвитку дітей, що дозволяє підвищити рівень їх психологічної адаптації, прогнозувати

та упереджувати виникнення проблем дезадаптації дитини. Необхідно відзначити, що дезадаптація дітей, викликана активізацією деструктивно спрямованих чинників особистісного та соціального характеру, які здійснюють вплив на формування особистості та її психологічну готовність до сприйняття нового виду діяльності, спричиняють труднощі у засвоєнні нових знань, та перешкоджають розвитку умінь та навичок необхідних на даному етапі розвитку, та проектують як очікувані, так і неочікувані проблемні ситуації.

Тому, на мій погляд, необхідна така організація життя дитини раннього віку в закладі дошкільної освіти, яка забезпечить найбільш адекватне, і майже безболісне пристосування до нових умов; дозволить сформувати позитивне ставлення до дитячого садка і навички спілкування, не тільки з дорослими людьми, але і з однолітками.

А щоб дитина раннього віку легко адаптувалася в групі, звикла до вихователя, навчилася спілкуватися з однолітками, педагоги закладу дошкільної освіти разом з батьками повинні створити сприятливі умови під час адаптаційного періоду.

Педагоги і батьки повинні пам'ятати, що втрачене у вихованні малюка нічим потім не заповниш.

ОРГАНІЗАЦІЯ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ДО УМОВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Актуальність проблеми адаптації дітей до закладу дошкільної освіти займає в дошкільній педагогіці провідне місце. Більшість дітей з 2-3-х, особливо з 1,6-2 років виявляються не готовими до відвідування закладу. Відсутність психологічної готовності до вступу в заклад дошкільної освіти загрожує численними медичними та психологічними труднощами: діти починають хворіти, цілими днями плачуть, у них з'являються невротичні реакції, загострюються психосоматичні явища тощо.

Адаптація - це процес пристосування організму до нових умов. А для дитини заклад дошкільної освіти, поза сумнівом, є новим, ще невідомим простором, із новим оточенням і стосунками. Адаптація – активне засвоєння прийнятих у суспільстві норм і оволодіння відповідними формами спілкування й діяльності.

Чи у всіх дітей однакова поведінка при вступі в заклад? Ні. Одні діти впевнені, вибирають гру, йдуть на контакт із дітьми й дорослими, інші – менш упевнені, більше спостерігають, деякі – виявляють негативізм, небажання йти в групу, відхиляють усі пропозиції, бояться відійти від батьків, голосно плачуть.

Причини такої поведінки різні: це і відсутність режиму вдома, й невміння гратися, й не сформованість навичок самообслуговування. Однак основна причина – недостатній досвід спілкування з однолітками та дорослими.

Виокремлюють психологічну й фізіологічну адаптацію: фізіологічна - оптимальний вік для початку відвідування дитиною закладу; психологічна - готовність малюка до розлуки з матір'ю, сприйняття нового оточення.

У маленької дитини ще немає досвіду спілкування з однолітками і дорослий для неї є зразком для наслідування, партнером по грі. Дорослі для дитини - це увага, співробітництво і, найголовніше, - захист, комфорт, емоційна стабільність.

Що сильніший емоційний зв'язок із матір'ю, то важче проходить період адаптації. І для такого малюка вихователь має хоча б частково спробувати замінити маму і перебувати у тісному співробітництві з нею. Теперішнє мистецтво виховання починається з людини, яка знаходиться поруч із дитиною. Діти раннього віку емоційно вразливі, потребують прийняття і підтримки дорослих. Малюку важливо відчувати, що у закладі його люблять, чекають, завжди раді бачити, а він, малюк, багато чого вміє робити самостійно, а ще більше - навчиться за допомогою турботливих дорослих.

Адаптація, або пристосування організму до нових умов, включає широкий спектр індивідуальних реакцій, які залежать від психофізіологічних та індивідуальних особливостей дитини, сімейних стосунків та низки життєвих обставин.

Процес пристосування (адаптації) до закладу дошкільної освіти проходить індивідуально. Середній строк адаптації дітей раннього віку – 7-15 днів. Виникнення у дитини стійкого «адаптаційного синдрому» свідчить про її неготовність до виходу із сім'ї.

Виокремлюють такі ступені адаптації:

- Легкий – поведінка дитини нормалізується (протягом 10 – 15 днів) – фізіологічна, природна адаптація;

- Середній (протягом 15 – 30 днів) – дитина худне, хворіє, але не важко, без ускладнень;

- Важкий (триває від 2 місяців і більше) – патологічна адаптація.

Виходячи з цього, виокремлюють три групи дітей за характером пристосування до нових умов життя.

Перша група – ті, для кого процес адаптації легкий і безболісний. У дитини переважає радісний чи стабільно спокійний емоційний стан. Такі діти комунікабельні, самостійні, спілкування батьків із ними доброзичливе. Вони досить швидко звикають до нових умов: нового приміщення, спілкування із групою ровесників, незнайомими дорослими. Дитина контактує з дорослими, ровесниками, предметами, що її оточують.

Друга група – малюки, котрі адаптуються повільніше і важче. Поведінка нестала. Зацікавлення грою змінюється байдужістю, вередуванням. Ставлення до однолітків зазвичай байдуже. Малятам бракує довіри у ставленні до вихователів, інших дітей навички гри та спілкування розвинені недостатньо. Діти малоініціативні, менш самостійні, дещо можуть робити самі, але здебільшого залежать від дорослого. З боку батьків простежується нестабільність у спілкуванні: доброзичливі, привітні звертання змінюються криком, погрозами або збільшенням вимог. Протягом усього місяця емоційний стан дитини може бути нестійким.

Третя група – діти, які важко пристосовуються до нового оточення. Вони зазвичай несамотійні, швидко втомлюються, ігрові навички не сформовані. У досвіді таких дітей – прояви авторитарності, жорстокості (чи навпаки – зайвої поступливості) з боку дорослих, що спричиняє страх, недовіру до вихователя або повне ігнорування його та інших дітей. Сон стає коротким і тривожним. Дитина може скрикувати, плакати уві сні або прокидатися зі сльозами. Апетит погіршується, іноді дитина категорично відмовляється від їжі. Діти часто хворіють, що ще більше вповільнює звикання до нового оточення й до нових

вимог. Можливі й такі невротичні реакції, як: блювота, енурез, безконтрольний стул, заїкання, хвороблива прив'язаність до особистих речей, страхи, некерованість у поведінці, істерика.

Для малюка садок - це новий, ще невідомий простір, нове оточення і нові стосунки. Потрапивши сюди, дитина змушена до всього пристосовуватися. Для того, щоб сформувалися механізми саморегуляції, які дозволять малюку пристосуватися до нових умов, дитині потрібно відчувати себе захищеною.

Добре, коли малюк починає відвідувати ЗДО на початку нового навчального року, тобто у серпні-вересні. Адже влітку майже всі діти оздоровлюються. Повітря, сонце, вода, фізична активність і вітаміни підвищують запас міцності дитячого організму, що дозволяє легше подолати майбутні випробування у період адаптації. Адже періоди адаптації, характерні для більшості малят.

На першому етапі майже у кожної дитини спостерігаються ознаки нестабільності в емоційній сфері, психологічний дискомфорт. Вона відмовляється від спілкування, іграшок, хворобливо реагує на розлуку з батьками - плаче, коли прощається і зустрічається з ними.

На другому етапі дитина з безлічі незнайомих дорослих виділяє для себе вихователя. Вона починає реагувати на ласку і пропозиції погратися, звертається до нього за допомогою і підтримкою, якщо виникають труднощі при виконанні режимних процедур або якщо щось не виходить.

На третьому етапі дитина починає користуватися іграшками, що є у групі, досліджувати незнайомі предмети і навколишнє оточення. Малюк активно привертає увагу вихователя, прагне залучити його до своєї діяльності. Якщо виникають труднощі під час гри, звертається за допомогою, відгукується на пропозицію погратися разом.

На останньому етапі малюк починає цікавитися іншими дітьми, потребує спілкування з ними, прагне привернути до себе увагу товаришів, утримати її, посміхається при зустрічі з ровесниками, заглядає в очі, пропонує іграшки.

Врахування специфіки адаптаційного періоду допоможе знайти правильний підхід до малюка і закласти передумови для його успішної соціалізації у новому колективі.

Успішна адаптація дитини до закладу дошкільної освіти залежить від:

- стану здоров'я дитини;
- розвитку навичок спілкування;
- особливостей його нервової системи;
- від грамотних дій батьків і фахівців закладу дошкільної освіти.

Початок відвідування закладу дошкільної освіти - перший серйозний етап соціального життя дитини. Чітка, злагоджена робота педагогів і спеціалістів,

сприятливий мікроклімат у закладі, взаємодія персоналу з батьками - запорука оптимального перебігу адаптації дитини до нових умов.

Педагоги закладу в адаптаційний період поглиблено вивчають індивідуальні особливості малюка шляхом бесід, анкетування та опитування батьків та педагогів. Психологічне обстеження дитини віком до трьох років проходить без використання тестів, ґрунтується на методах фіксованого спостереження у природних ситуаціях.

У період адаптації дитини до умов закладу педагогами здійснюється:

- включене спостереження (під час взаємин дорослого з дитиною);
- невключене спостереження (дорослий не перебуває у формальних чи неформальних стосунках із дитиною);
- приховане спостереження (спостереження «нишком»);
- спостереження за приходом дитини в заклад дошкільної освіти;
- спостереження під час забирання дитини додому;
- спостереження за взаєминами між дітьми під час режимних процесів;
- спостереження за поверненням дітей у групу із прогулянки та перед денним сном;
- спостереження на прогулянці за емоційним станом дітей.

Для підвищення надійності методу спостереження використовується метод експертних оцінок, коли спостереження проводяться педагогами і дані заносяться у листи адаптації. Дитина з несприятливим прогнозом адаптації береться під постійне спостереження практичного психолога з перших днів відвідування закладу.

Загальні результати і висновки психодіагностичної роботи з адаптації дітей до умов вікової групи практичний психолог заносить у журнал спостережень.

В адаптаційних картах контролю, які у період адаптації заповнюються щодня на кожну новоприбулу дитину, відмічається:

1. Настрій: бадьорий, спокійний, дратівливий, пригнічений, збудливий.
2. Сон: засинання - швидке, повільне, спокійне, неспокійне, з додатковими впливами; характер сну - глибокий, неглибокий, спокійний, неспокійний.
3. Апетит: хороший, поганий, вибіркоче ставлення до їжі, відмовляється їсти.
4. Поведінка під час неспання: активна, малоактивна, пасивна.
5. Рівень розвитку комунікативних навичок.
6. Розвиток навичок самообслуговування.
7. Розвиток ігрових навичок.
8. Розвиток мовлення: відповідає віку, не відповідає віку.

Узагальнюються також висновки спостережень щодо рівня розвитку індивідуальних особливостей поведінки малюка: доброзичливість - агресивність; ініціативність - пасивність; повільність - рухливість; зацікавленість іграми, заняттями - байдужість; контактність - замкнутість тощо.

На підставі цих документів, результатів анкетувань батьків та опитування педагогів робиться висновок про хід адаптації дитини і надаються рекомендації щодо індивідуальної роботи.

Ведення адаптаційної карти дозволяє відстежити особливості звикання малюка до закладу і намітити низку профілактичних і корекційних заходів для полегшення адаптаційного синдрому.

Крім того, два рази на рік (на початку та в кінці навчального року) практичний психолог веде журнал спостережень за малюком, у якому фіксує загальні показники його розвитку:

- соціальний і емоційний розвиток;
- розвиток дрібної моторики;
- загальні рухові навички;
- побутові потреби (самостійність);
- гра;
- сенсорний розвиток;
- розвиток мовлення.

Для полегшення адаптаційного періоду за місяць, а то й раніше, перед відвідуванням закладу дошкільної освіти батькам можна порекомендувати починати готувати дитину морально: розповісти про те, що таке дитячий садок, хто туди ходить, що там відбувається, бажано якнайчастіше гратися біля нього, щоб малюк звикав до території. Проте одночасно з цим потрібно не перестаратися: не варто дуже часто акцентувати увагу на майбутній події, це може викликати у дитини страх і невпевненість у власних силах.

Чимало проблем, що виникають у дитини в період адаптації, можна попередити завдяки роботі з батьками. Під час індивідуальних консультацій практичний психолог роз'яснює батькам загальні особливості перебігу адаптаційного періоду, його стресогенний вплив на дитину, вірогідність порушень поведінки та погіршення стану здоров'я, тривалість і, головне, надає практичні рекомендації стосовно того, що вони особисто можуть зробити для того, щоб цей період пройшов для їхньої дитини якнайлегше.

Важливо, щоб батьки усвідомлювали майбутні зміни, турбувалися про емоційний стан, який переживатиме син чи донька, залишившись без рідних, розуміли, що дитина почуватиметься впевнено, якщо вона доволі самостійна, може певною мірою обслужити себе і не відчувати себе залежною від чужих дорослих.

Щоб полегшити дитині період звикання до нової обстановки, батькам потрібно як найраніше тренувати систему адаптаційних механізмів малюка, привчати до умов і ситуацій, у яких йому потрібно змінювати форму поведінки. Заздалегідь узгодити режим дня вдома з режимом закладу. Слід позитивно налаштувати дитину до перебування у садку, готувати до тимчасової розлуки з батьками і давати зрозуміти, що це неминуче, оскільки вона вже велика. І найголовніше - постійно пояснювати дитині, що вона для мами й тата, як і раніше, дорога й улюблена. Батькам потрібно спланувати свій час так, щоб у перший тиждень відвідування закладу дитина не залишалася там більше двох-трьох годин. У родині в цей період необхідно створити спокійний і безконфліктний клімат для маляти. Необхідно берегти його ослаблену нервову систему, на якийсь час скасувати прийом та походи в гості, скоротити час перегляду телепередач.

Крім спостережень за малюками, анкетування та опитування батьків і педагогів, консультаційної роботи з батьками, практичний психолог обов'язково проводить розвивальні заняття з дітьми раннього віку.

Основне завдання розвивальних занять практичного психолога з дитиною - забезпечити емоційний комфорт у перші дні (місяці) відвідування закладу, сформувати у неї позитивне налаштування на спілкування з дорослими і дітьми, сприяти психічному й особистісному росту малюка, формувати у них здатність стримувати у період адаптації негативні імпульси стосовно закладу, навчати дитину розуміти стан іншого, розвивати ігрові навички.

У цьому віці вирішальне значення має індивідуальний підхід. Не тільки через те, що всі діти різні, але ще й тому, що маленька дитина може сприйняти тільки той вплив дорослого, який адресований особисто їй. Малюк не сприймає заклики чи пропозиції, звернені цілій групі. Йому необхідний погляд в очі, звернення на ім'я, ласкавий дотик. Тільки у цьому випадку він зможе прийняти і зрозуміти пропозиції дорослого.

Необхідно враховувати, що до трьох років у дитини закладаються такі якості, як пізнавальна активність, впевненість у собі, доброзичливе ставлення до людей, творчі можливості і багато іншого. Однак, ці якості і здібності не виникають автоматично як результат фізіологічного дозрівання. Їх становлення вимагає адекватних дій з боку дорослих, певних форм спілкування та спільної діяльності з дитиною. Повноцінний розвиток дитини раннього віку вимагає адекватної і кваліфікованої психолого-педагогічної підтримки з боку спеціалістів, що володіють відповідною кваліфікацією.

Критеріями успішної адаптації дитини до закладу дошкільної освіти є зовнішня адекватність поведінки (здатність легко і точно виконувати нові вимоги) та внутрішній комфорт (емоційна задоволеність).

Те, чого дитина не набула у цьому віці, надовго залишається прогалиною у наступні періоди, а подекуди - на все життя. У ранньому дитинстві закладаються основи всього подальшого розвитку людини. [5]

ДОСВІД РОБОТИ ШКОЛИ «У САДОЧОК З МАМОЮ»

Діти раннього віку – маленькі, чарівні особистості. Вони діяльні, цікаві, щирі, кумедні. Спостерігати за ними - одне задоволення. Від маленьких дітей до дорослих йдуть хвилі спокою і розслабленості. Але і дитина вправі розраховувати на безкорисливу любов, доброзичливість і ласку. Коли дитині добре і спокійно, вона швидко розвивається. Що для цього потрібно? Перш за все - забезпечити внутрішнє емоційне благополуччя малюка.

Прихід дитини в заклад дошкільної освіти - перший серйозний етап соціального життя дитини. До цього вона спілкувалася тільки з членами родини, сусідами або з тими, кого дорослі запрошували додому. Практика свідчить, що цілеспрямована підготовка дітей до умов закладу допомагає попередити виникнення труднощів адаптації.

Заклад дошкільної освіти - новий період в житті дитини. **Адаптація** – це пристосування організму до нової ситуації, а для дитини, поза сумнівом, є новим, ще невідомим простором, із новим оточенням і стосунками. Це складний процес пристосування організму, який відбувається на різних рівнях - фізіологічному, психологічному, соціальному. Для дітей раннього віку це, перш за все, перший досвід колективного спілкування. І вступ в заклад – це важкі переживання та зміна поведінкових реакцій дитини. Нову обстановку, незнайомих людей не всі діти приймають відразу і без проблем. У ситуації адаптації до нових умов життя малюкам характерна підвищена збудливість, роздратованість, нестриманість, вередливість, вони кричать, плачуть. Інші – навпаки, для них характерні депресивні реакції: загальмованість, відчуженість. Більшість з них реагують на заклад дошкільної освіти плачем. Одні легко входять у групу, але плачуть ввечері вдома, інші - погоджуються йти в дитячий садочок з ранку, а перед входом в групу починають капризувати і плакати. Стресогенна для малюка ситуація зміни звичних умов буття потребує від батьків і педагогів виявлення особливої уваги та майстерності.

Отже, для забезпечення оптимального перебігу адаптації важливим є поступовий перехід дитини із сім'ї до закладу дошкільної освіти та індивідуальний підхід з боку фахівців закладу та здійснення цілеспрямованої організації процесу звикання дітей до нових умов закладу дошкільної освіти. Виникає потреба у створенні і розробці цілісного набору засобів, прийомів і методів, сукупність яких сприяла б ефективному підвищенню адаптаційних можливостей дітей, збереженню і зміцненню їх психічного здоров'я.

Існує також проблема допомоги і підтримки сім'ям, які не мають спеціальних знань і необхідного досвіду у вихованні маленьких дітей.

У період вступу дитини до закладу дошкільної освіти соціальний досвід, отриманий в сім'ї, може стати фундаментом успішного розвитку особистості [8]. Заклад дошкільної освіти - це перша сходинка соціалізації дитини в суспільстві. Як допомогти малюкам швидше адаптуватися в новому середовищі? Як необхідно організувати роботу у педагогічному колективі, щоб вона стала ефективною? Як налаштувати батьків на позитивні нотки в спільній роботі з закладом дошкільної освіти?

У закладах дошкільної освіти нашого міста працюють групи раннього віку від 1,6 до 2 та з 2 до 3 років. Часто створюються різновікові групи від 1,6 до 3 років, тому що все більше батьки починають віддавати дітей в ЗДО з 1,6 років. У якому віці віддавати дитину до закладу дошкільної освіти сучасні батьки вирішують самостійно та подекуди позитивно. Однак не всі батьки знають, як полегшити й оптимізувати складний період адаптації дитини до нових умов, і не всі зважають на те, що перебіг цього процесу залежить від їхньої позиції.

Соціалізація маленької дитини починається, насамперед, у родині. Але набагато ширше соціальний розвиток дитини відбувається в закладі дошкільної освіти. Саме в закладі вона набирає досвіду спілкування з незнайомими людьми – дорослими й дітьми, засвоює норми та правила поведінки, навчається жити у суспільстві [8]. Адже, фізичний та психічний розвиток дитини раннього віку, подальша життєдіяльність у ЗДО й родині залежить від того, як пройде звикання малюка до нових умов. З власних спостережень можу впевнено сказати, що, на жаль, нерідко цей процес протікає важко й болісно. Дитина, в цей період звикання, відмовляється від спілкування з дорослими й однолітками, від їжі та сну, у неї з'являються небажані звички. А від такої поведінки дитини і у батьків виникає негативна емоційна реакція, яка часто ускладнює ситуацію. Не знаючи, як правильно реагувати на дитячі вередування й сльози, як краще вчинити в тій чи іншій ситуації, мама й тато не можуть допомогти своєму малюку. І для кожної сім'ї період адаптації дитини є індивідуальним.

Певні моменти адаптації дитини до закладу дошкільної освіти можна пом'якшити або взагалі зняти, якщо зважити всі особливості нової ситуації. Тоді вступ до закладу відбудеться для малюка без стресу. Тому і педагогам, і батькам варто потурбуватися про те, щоб підготувати малюка до вступу в новий світ. Витрачений на це час повернеться впевненістю малюка в новій ситуації, збереженням його здоров'я і нервів дорослих [4].

Я, як вихователь з багаторічним стажем роботи, неодноразово працювала з дітьми раннього віку. І постійно стикалася з проблемою адаптації дітей до закладу дошкільної освіти. Яким би чудовим не був заклад дошкільної освіти – для дитини це світ чужих людей. І в якому б віці вперше малюк не прийшов до

закладу дошкільної освіти, для нього це сильний стрес, тому що руйнується звичний стереотип життя, в якому дитина почувала себе спокійно і впевнено.

Тому, на мою думку, необхідна така організація життя дитини раннього віку в закладі дошкільної освіти, яка забезпечить найбільш адекватне, і майже безболісне пристосування до нових умов; дозволить сформувати позитивне ставлення до дитячого садка і навички спілкування, не тільки з дорослими людьми, але і з однолітками.

А щоб дитина раннього віку легко адаптувалася в групі, звикла до вихователя, навчилася спілкуватися з однолітками, педагоги закладу дошкільної освіти разом з батьками повинні створити сприятливі умови під час адаптаційного періоду.

Саме тому, обговоривши дану проблему з колегами, адміністрацією закладу вирішили створити адаптаційну групу дітей раннього віку з одного до трьох років та організувати роботу школи «У садочок з мамою» з дітьми та батьками, які не відвідують заклад дошкільної освіти – майбутніми вихованцями. Засідання школи - це центр спільного перебування батьків і дітей, яка надає послуги психолого-педагогічної допомоги для батьків (законних представників) дітей раннього віку, які не відвідують заклад дошкільної освіти.

З метою значного зниження емоційного напруження під час адаптаційного періоду, сприяння адаптації дітей раннього віку до вступу в заклад дошкільної освіти, їх соціалізація через оптимізацію дитячо-батьківських відносин у процесі продуктивної ігрової взаємодії батьків з дітьми, – ось головна **ідея створення школи**.

Актуальність створення школи «У садочок з мамою» полягає в тому, щоб батьки мали можливість поспостерігати за поведінкою своїх дітей у групі, краще познайомитись із педагогічними працівниками та спеціалістами закладу дошкільної освіти, який буде відвідувати їхня дитина. А головне, що проведення засідань школи відповідає запитам батьків, де вони можуть отримати своєчасну кваліфіковану підтримку та допомогу у вихованні та навчанні своїх дітей.

Для того, щоб відкрити таку адаптаційну групу та організувати роботу школи «У садочок з мамою» необхідно було дізнатися чи погодяться батьки водити дітей в таку групу, чи виявлять бажання. Тому запланували організувати зустріч батьків діти яких стоять на черзі в ЗДО. Виготовили запрошення, розмістили оголошення на сайті та сторінці фейсбук «Незабутні події «Золотого ключика»», у куточках для батьків вікових груп. Підготували та провели батьківські збори для батьків, діти яких не відвідують ЗДО, які мали таку структуру:

- виступ директора закладу дошкільної освіти, в якому розкрили питання вступу малят у ЗДО, створення адаптаційної групи, з новими батьківськими обов'язками, переживаннями, стосунками. Коротко ознайомила присутніх з історією закладу дошкільної освіти та його традиціями;

- виступ вихователя-методиста, в якому ознайомили батьків з освітніми послугами закладу, прокоментували значення та створення розвивального середовища для дітей раннього віку;

- виступ практичного психолога закладу дошкільної освіти, яка розкрила суть адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти, ступені адаптації;

- вихователь провела екскурсію закладом дошкільної освіти та груповою кімнатою для дітей раннього віку, розкрила зміст та суть проведення занять з дітьми та батьками;

- сестра медична старша розкрила вимоги до оформлення документів з дотримання санітарних вимог до відвідування школи «У садочок з мамою»;

- правова сторінка «Права та обов'язки батьків та дітей в ЗДО»;

- вислухали та дали відповіді на запитання та зауваження батьків.

Також під час зібрання батьками заповнили анкети-знайомства, які допомогли нам отримати необхідні відомості про кожну дитину, її особливості. З цієї ж анкети адміністрація і вихователь дізналися, які теми є найбільш актуальними та цікавлять батьків.

Після проведених батьківських зборів ми зрозуміли, що у батьків зросли запити і з'явилося бажання підготувати дитину до вступу в заклад дошкільної освіти, до проходження легкої адаптації, швидкого і безболісного входження малюка в дитячий садок.

Враховуючи запити батьків розпочала працювати над створенням середовища для дітей раннього віку та розробленням перспективного плану роботи з дітьми та їх батьками.

Поставила перед собою **мету**: створення умов, що сприяють збереженню і зміцненню психічного здоров'я дітей, забезпечення ранньої соціалізації, емоційного благополуччя дітей в процесі адаптації через об'єднання зусиль педагогів ЗДО та сімей; розроблення системи роботи Школи; поєднання методів і прийомів взаємодії, спрямованих як на батьків, так і на дітей.

Для реалізації мети визначила наступні **завдання**:

1. Закладати основи майбутньої особистості:

• формувати передумови успішної адаптації дітей до умов закладу дошкільної освіти;

• створити адаптивне середовище для дітей, що відповідає особливостям і потребам розвитку дітей, атмосферу психологічного комфорту в подоланні

стресових станів у дітей раннього віку в період адаптації до закладу дошкільної освіти;

- виховувати у дітей впевненість, в собі і своїх можливостях, розвивати активність та самостійність;

- закладати основи довірливого ставлення дітей до дорослих, доброзичливе ставлення один до одного, формувати довіру і прихильність до вихователя.

2. Формувати активну позицію батьків по відношенню до процесу адаптації дітей:

- підвищити психолого-педагогічну грамотність, культуру батьків з питань виховання та навчання дітей раннього віку;

- надавати необхідну практичну та консультативну допомогу і підтримку батькам у підготовці до вступу в заклад дошкільної освіти, у здійсненні адаптації до умов закладу дошкільної освіти, в оволодінні різними вміннями і необхідними навичками догляду за дітьми;

- ознайомлювати батьків з основними видами діяльності їхніх дітей: предметною, продуктивною, ігровою;

- навчати батьків основ організації особистісно орієнтованої взаємодії з дітьми, формувати єдиний стиль виховання і спілкування в сім'ї та ЗДО;

- виявляти і транслювати позитивний досвід сімейного виховання;

- сприяти встановленню партнерських відносин між батьками і колективом закладу дошкільної освіти.

Форми і методи організації успішної адаптації дітей раннього віку до нових умов ЗДО

Школа - одна з нових форм дошкільної освіти, дітей раннього віку, куди приходять мами із своїми малюками у віці від 1 року до 2 років. Діти мали змогу перебувати у закладі разом з батьками. Вони відвідували заняття в парі «мама - дитина», або «тато-дитина».

Учасники школи «У садочок з мамою» є діти раннього віку та їх батьки; вихователі груп раннього віку, практичний психолог, музичний керівник, інструктор з фізичної культури та інші досвідчені педагоги.

Кількість дітей в адаптаційній групі від 8 до 10 осіб.

Заняття в школі тривали 6 місяців: з жовтня по березень з контингентом дітей віком від 1 року до 3 років. Заняття школи проводилися в першу половину дня, 1 раз на тиждень, тривалістю до 40 хвилин.

Для проведення занять школи «У садочок з мамою», мною був розроблений орієнтовний план роботи, конспекти занять для роботи з дітьми та батьками, підібрані рекомендації та поради батькам, ігри для адаптаційного періоду з малюками.

Також вела необхідну документацію: перспективний план роботи на місяць, календарний план роботи на день, книгу відомостей про дітей та їх батьків, журнал відвідування.

Я, як вихователь цієї групи, протягом певного часу проводила з дітьми та їхніми батьками цілий ряд занять, ігор та завдань. Продумувала різні види діяльності, а також підбирала заздалегідь ігри, оскільки вони мали відповідати віковій та можливостям дітей. Зазвичай у своїй роботі я надавала перевагу практичним видам діяльності, де діти мали змогу відтворювати побачене. Дітям було важливо і цікаво доторкнутися до матеріалу, який вони бачили.

Під час проведення занять використовувала та надавала перевагу інноваційним технологіям, які формують соціальні навички і впливають на динаміку розвитку дітей групи. Для організації успішної адаптації дітей раннього віку використовувала сучасні форми і методи роботи з дітьми, такі як:

- елементи тілесної терапії (обійняти, погладити), які сприяють швидшому зняттю заблокованих емоцій (радості, гарного настрою, задоволення);
- релаксаційні ігри (пісок, вода) для зняття психоемоційного напруження, створення позитивного емоційного фону;
- елементи казко терапії, які сприяють розвитку активності, самостійності, емоційності, самопізнання через психологічну казку;
- ігрові методи взаємодії з дитиною - формування емоційного контакту, довіри вихователю; розвиток психічних процесів - увага, пам'ять, мовлення, наочно-дієве і наочно-образне мислення (ігри підбирала з урахуванням можливостей дітей, місця проведення);
- музичні заняття і розвиток рухів, що сприяє виникненню позитивних емоцій у дітей; привертає увагу дітей і викликає постійний інтерес до музики;
- прийоми арт-терапії, адже під час малювання, ліплення, створення аплікації дитина занурюється у творчий стан, в неї знімається психологічна напруга, підвищується почуття комфорту;
- театралізація, яка надає реальну можливість адаптуватися дитині в соціальній сфері;
- елементи усної народної творчості;
- культура спілкування, тактовність і взаєморозуміння.

За час перебування у закладі дошкільної освіти діти відвідували музичну та фізкультурну зали. Мали можливість переглянути театралізації казок, погратися з водою та піском.

Метою проведення таких занять було: розвиток логіки, мислення дітей, формування у них соціальних навичок, знайомство малят одне з одним та з педагогами.

Перші заняття спрямовувала на те, щоб дитина поступово вживалася в новий простір, звикала до незнайомих людей, йшла на контакт з вихователем.

На наступних заняттях уже намагалася залучити кожну дитину в спільну діяльність. Окрім адаптаційних ігор включала в заняття ігри, спрямовані на сенсорний розвиток, розвиток предметно-маніпулятивної діяльності, ігри з розвитку мовлення, моторики, пальчикові ігри, ігри з розвитку рухів. Дотримувалася вимог щодо підбору ігор, які проводила з дітьми:

- підбирала ігри для фронтального охоплення дітей ігровою діяльністю, щоб не одна дитина не відчула себе обділеною увагою;
- всім дітям пропонувала однакові предмети;
- підбирала ігри, які не були занадто тривалими;
- використовувала копії реальних предметів, а не їх замітники;
- ініціатором гри виступала вихователь.

Коли діти звикли до мене, залюбки включалися в ігрову діяльність без батьків, почала поступово практикувати вихід батьків з групи на короткий час в момент, коли дитина захоплена будь-якою діяльністю. Якщо ж дитина, помічала відсутність мами або тата та починала плакати, або шукати батьків, вони зразу ж заходили до групового приміщення. Хочу зазначити, що на завершальних етапах роботи школи вже були діти, які спокійно заходили в групу та на деякий час залишалися без батьків.

Батьки брали активну участь у заняттях разом з дітьми. Діти, відчуваючи підтримку свої батьків, менше тривожилися у присутності незнайомих дітей, включалися в ігрову та практичну діяльність з вихователем, адже їхні найрідніші були поряд. Крім того, мами й тата мали можливість повторювати всі ігри вдома, закріплювати те, чому навчилися їхні діти в закладі дошкільної освіти.

Не аби яке задоволення від такої роботи отримували батьки, тому, що вони на власні очі могли побачити рівень готовності своїх дітей до закладу дошкільної освіти. Так як батьки не завжди погоджуються з думкою фахівців, стосовно моральної та фізичної готовності своїх дітей.

Працюючи певний час у цій групі, я зробила висновок, що створення таких груп у ЗДО є важливою формою роботи не тільки з дітьми, а і з їхніми батьками. Це сприяє більшому зближенню батьків з вихователем. Дає можливість батькам на власні очі побачити причини важкої та довготривалої адаптації дітей. Пом'якшує своє відношення до особи вихователя, так як мали можливість певний період без будь яких перешкод спостерігати за його поведінкою, мовленням та відношенням до дітей.

Виконуючи певні завдання, батьки погоджувалися з думкою про те, що якщо з дитиною не працювати і не готувати її до закладу дошкільної освіти, то

процес адаптації буде важким і довготривалим. Дитина обов'язково має володіти елементарними навичками самообслуговування і на деякий період, спокійно залишати маму, що поведінка дитини не залежить від закладу дошкільної освіти, а саме від атмосфери та виховання у сім'ї.

ВИСНОВОК

Функціонування школи «У садочок з мамою» в умовах закладу дошкільної освіти є новою формою роботи у закладі дошкільної освіти, яка сприяє формуванню у дітей раннього віку адаптаційних механізмів, збагаченню батьківської впевненості у взаємодії з дітьми та покращенню партнерської взаємодії між батьками та учасниками освітнього процесу. Адже, актуальність проблеми адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти займає в дошкільній педагогіці провідне місце, вона є однією із найгостріших проблем.

Прихід дитини до закладу дошкільної освіти - перший серйозний етап соціального життя дитини. До цього вона спілкувалася тільки з членами родини, сусідами або з тими, кого дорослі запрошували додому. Дитина раннього віку має ряд специфічних вікових особливостей. Цей період характеризується загостреною чутливістю прощання з мамою і страхом нового, невідомого.

Заняття в школі «У садочок з мамою» сприяють найбільш адекватному, майже безболісному пристосуванню дитини до нових умов, легкій адаптації дітей раннього віку до вступу в ЗДО, їх соціалізацію через оптимізацію дитячо-батьківських відносин, дозволяють сформувавши позитивне ставлення дитини до закладу, допомагають полегшити страждання дитини і допомогти їй перенести стрес через прощання з близькими людьми. Практика свідчить, що цілеспрямована підготовка дітей до дошкільного закладу допомагає попередити виникнення труднощів адаптації.

Отже, головне завдання моєї роботи – знайти стежку до кожної родини, аби пояснити всі особливості звикання дитини до умов закладу дошкільної освіти та поради, як взаємодіяти з дитиною в цей період. І завдяки роботі школи «У садочок з мамою» нам це вдається. Як результат – адаптація дітей до закладу дошкільної освіти минає успішно.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ОРИЄНТОВНИЙ ПЛАН РОБОТИ З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ

Місяць	Форма роботи	Тема	Дата
Жовтень	Заняття	«Давайте познайомимось»	
		«У гості до сонечка»	
Листопад	Заняття	«Свято осені»	
		«У гості до зайчика»	
Грудень	Заняття	«Веселий клоун»	
		«Новорічне свято»	
Січень	Заняття	«Пограємося разом»	
		«Кольоровий день»	
Лютий	Заняття	«Подорож до Простоквашино»	
		«Колобок в гостях у діток»	
Березень	Заняття	«Свято весни і мами»	
		«Хлюп, хлюп водичко»	

КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ З ДІТЬМИ ТА ЇХ БАТЬКАМИ**Заняття 1. Тема: «Давайте познайомимось»**

Мета: Викликати у дітей позитивне налаштування на співпрацю, відчуття безпеки та спокою, бажання знайомитись з однолітками та гратися разом. Сприяти розвитку розумової активності дітей.

Обладнання: лялька, дощечки з наклеєними різнокольоровими кружечками і такі ж кружечки окремо, пластикові кульки, пальчикові фарби, плівка для малювання, дидактичне забезпечення групи.

План

1. Діти разом з мамами заходять у групу і знайомляться з нею.
2. Вправа «Доброго ранку» (дітей у групі зустрічає вихователь з лялькою і пропонує привітатися).

Доброго ранку, мені!
Доброго ранку, тобі!
Доброго ранку, усім на землі!
3. Вправа «Давайте познайомимось» (вихователь називає своє ім'я і дає дитині кульку, дитина у відповідь називає своє ім'я).
4. Гра «Прокоти кульку» (вихователь з лялькою стоїть навпроти дітей і пропонує їм прокотити їй кульку).
5. Д/гра «Знайди кружечок» (вихователь демонструє дощечку з кольоровими кружечками і пропонує розкласти кружечки по місцях).
6. Ходьба дітей по масажних доріжках покладених на підлогу.
7. Практична діяльність. (На лаві розставлені палітри з фарбами, а між двома стійками натягнута плівка для малювання. Вихователь пропонує дітям взяти кульки занурити їх у фарбу і відбити їх на плівці).
8. Ігри дітей із дидактичним забезпеченням групи.
9. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі.

Вихователь підводить підсумки зустрічі. Вислуховує побажання батьків на наступне заняття.

Заняття 2. Тема: «В гості до сонечка»

Мета: створити в дітей позитивно-емоційний стан, розвивати навички спілкування, дрібну та загальну моторику, сприяти адаптації дитини в колективі однолітків.

Обладнання: іграшкове сонечко, дзвінок, солоне тісто, доріжки здоров'я, парасолька.

План

1. Організаційний момент (вітання з сонечком).

(Вихователь звертає увагу на те, що до дітей у гості завітало сонечко і хоче з ними провести час та погратися) .

«Доброго ранку, сонце привітне

Доброго ранку, небо блакитне

Доброго ранку, мені і тобі

Доброго ранку, усім на землі».

2. Вправа «Дзвіночок по колу» (діти по колу передають дзвіночок і вітаються, називають своє ім'я).

3. Руханка «Долаємо перешкоди». (На підлозі у вигляді кола розкладені доріжки здоров'я різної складності і діти проходять босоніж).

4. Ліплення сонечка із солоного тіста. (Із заздалегідь приготовленого солоного тіста, діти з допомогою батьків розкачують та розплескують тісто, формуючи сонечко).

5. Д/гра «Пограємось із сонечком». (З допомогою ширми сонечко то з'являється, то ховається. Діти у той час називають дію і імітують і з допомогою рухів та емоцій).

6. Р/гра «Сонечко та дощик». (Для проведення гри використовується іграшкове сонечко та парасолька і діти виконують рухи за командою).

7. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі. Вихователь тримаючи в руках сонечко прощається з дітьми, імітуючи повітряні поцілунки, при цьому говорить: «До побачення».

Діти, які не вміють говорити імітують прощання - рухом рук.

Педагог підводить підсумок зустрічі.

Заняття 3. Тема: «Свято осені»

Мета: Розвивати колективні стосунки; стриманість, вміння виконувати та наслідувати рухи вихователя; виховувати увагу, сприйняття, слухову увагу; викликати у дітей позитивні емоції та гарний настрій.

Обладнання: святково прикрашена зала, листя жовтого кольору, іграшкове сонечко, парасолька, дві корзини з грибами та шишками; дитячі відеречка і дерев'яні палички; вихователь у ролі осені.

План

1. До зали заходить Осінь і святково одягнені діти (звучить музика, осінь розкидає листя по залу).

2. Танок «Осіння забавлянка» (вихователь демонструє довільні рухи).

3. Гра «Позбирай листочки» (звучить музика, діти по одному збирають листочки і складають у букет).

4. Гра «Сонечко і дощик» (поки діти збирали листочки, зазвучала мелодія дощу, вихователь показує дітям парасольку і пропонує пограти у гру).

5. Гра «Позбирай шишки і гриби» (після закінчення гри «Сонечко і дощик» вихователь звертає увагу дітей на те, що після дощу виросло багато грибів і насипалось шишок.

Пропонує їх позбирати. Діти збирають грибочки і шишки у дві корзини).

6. Хоровод «Осінь грає на ду-ду» (діти повторюють рухи за вихователем).

7. Музично ритмічна вправа «Гра на відеречках» (діти у супроводі музики виконують рухи дерев'яними паличками по відеречках).

8. Осінь пригощає дітей осінніми гостинцями (яблука).

Заняття 4. Тема: «У гості до зайчика»

Мета: Розвивати дрібну та загальну моторику, навички спілкування; виховувати посидючість та увагу; вчити поведінки у колективі та вмінні сприймати нових незнайомих персонажів.

Обладнання: кольорові фарби, білі ватмани, морквини із тканини; інвентар фізкультурної зали (2 дуги, лава, мотузка, м'ячі).

План

1. Організаційний момент (зустріч із Зайчиком. У ролі Зайчика вихователь у костюмі).

2. Вправа «Веселі зайці» (вихователь показує рухи, діти з мамами повторюють).

3. Робота у музичній залі. Руханка «Веселі зайці» (під музичний супровід).

4. Р/гра «Збери морквинки» (зайчик розсипає моркву і діти збирають у корзинку).

5. Робота у фізкультурній залі:

- ходьба по доріжці здоров'я;
- ходьба по лаві;
- підлізання під дугу;
- Р/гра «Збери м'ячики».

6. Робота з фарбами «Зайчикові лапки». (На столі закріплений ватман паперу, у підготовлених тарілочках розведена заздалегідь фарба. Діти за допомогою долоньок роблять зайчикові сліди).

7. Д/гра «Знайди відповідний отвір» (діти методом прикладання шукають отвори відповідної форми).

8. Ігри за бажанням дітей з іграшковим матеріалом групи.

9. Дружнє коло. **Вправа «М'яч по колу».**

За допомогою м'ячика всі прощаються один з одним. Діти, які не вміють говорити імітують прощання - рухом рук.

Педагог підводить підсумок зустрічі.

Заняття 5. Тема: «Веселий клоун»

Мета: виховувати посидючість та увагу; сприяти позитивному настрою дітей, розвитку навичок спілкування, зняття напруження, розвитку дрібної моторики рук; вчити орієнтуватися у формі та кольорі предметів; розвивати зорову та слухову увагу; викликати бажання досягати певної мети.

Обладнання: дзвіночок, повітряні кульки, кольорові пластикові кульки та корзинки, кінетичний пісок, іграшки з кіндерів, інвентар фізкультурної зали.

План

1. Ранкове вітання «Дзвіночок по колу» (діти по колу передають дзвіночок, називають своє ім'я і вітаються).

2. Вправа «Кольорові кульки» (вихователь висипає кульки на підлогу, а діти сортують їх за кольорами в корзини).

5. Вправа на дихання «Чарівна кулька» (дітям роздають повітряні кульки, діти дмухаючи, пересувають їх).

6. Робота з дітьми у фізкультурній залі (завдання з попереднього заняття).

7. Ігри дітей із кінетичним піском (у спеціальних ящиках насипаний кінетичний пісок, у піску заховані іграшки з кіндерів, діти шукають іграшки руками, занурюючи їх у пісок).

8. Ігри дітей з дидактичним забезпеченням групи.

9. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі. Вихователь тримаючи в руках кульку прощається з дітьми, імітуючи повітряні поцілунки, при цьому говорить: «До побачення».

Вихователь підводить підсумок зустрічі. Вислуховує побажання батьків на наступне заняття.

Заняття 6. Тема: «Новорічне свято»

Мета: Розвивати колективні стосунки; стриманість, вміння виконувати та наслідувати рухи вихователя; виховувати увагу, сприйняття, викликати у дітей позитивні емоції, гарний настрій від святково прикрашеної зали та новорічних атрибутів.

Обладнання: сніжки, корзина, новорічні обручі для гри, Сніговик, Зайчик, ширма для театралізованого дійства.

План

1. До зали заходять вихователь, діти та батьки. Звучить музика, вихователь звертає увагу на те, яка гарна ялинка і прикрашена зала. Раптом із за ширми з'являється Зайчик і розказує, що на вулиці дуже холодно і у нього замерзли вушка і лапки. Вихователь пропонує розвеселити зайчика і потанцювати.

2. Таночок «Ось так, так, нас морозом не злякати» (рухи повторюють за вихователем).

3. Гра у сніжки (після таночка зайчик каже, що йому дуже сподобалось і щоб краще зігрітись, пропонує пограти у сніжки).

4. Звучить музика і за ширмою з'являється Сніговик. Він вітається з дітками, розповідає, що почув дзвінкий сміх і завітав до них на свято.

5. Гра «Збери сніжки».

6. Таночок «Сніговик» (Сніговик розказує діткам, які вони молодці, що швидко зібрали сніжки і пропонує їм потанцювати. Рухи показує вихователь).

7. Гра «Заховайсь за кучугуру» (рухи повторюють за вихователем).

8. Сніговик хвалить діток і роздає подарунки.

9. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі. Діти і дорослі згадують, які ігри і вправи проводились на занятті, і обговорюють, що їм найбільше сподобалося.

Вихователь тримаючи в руках іграшку Сніговика прощається з дітьми, імітуючи повітряні поцілунки, при цьому говорить: «До побачення».

Вихователь підводить підсумки зустрічі. Вислуховує побажання батьків на наступне заняття.

Заняття 7. Тема: «Пограємо разом»

Мета: виховувати посидючість та увагу; сприяти позитивному емоційному стану дітей, розвивати навички спілкування, зняття напруження, дрібну моторику рук; орієнтуватися у формі та кольорі предметів; розвивати зорову та слухову увагу; сприяти фізичному розвитку дітей.

Обладнання: кольорові кульки, циліндр з отворами, таці з водою і каштанами, декоративні камінчики, кольорові губки по кількості дітей, кольорові відеречка (чотирьох основних кольорів), інвентар фізкультурної зали.

План

1. Вправа - привітання «Весела посмішка».

«Вліво, вправо подивись, один одному всміхнись».

2. Дидактична гра «Збери кульки» (вихователь розсипає на підлогу кольорові кульки, де заздалегідь лежать розкладені кольорові обручі. Завдання дітей полягає у тому, щоб по одній кульці занести в обруч відповідного кольору).

3. Дидактична гра «Знайди отвір відповідного кольору». (Діти беруть кульки і намагаються заховати їх у кольорових отворах, які знаходяться на циліндрі закріпленому на площині).

4. Робота у фізкультурній залі:

- ходьба по доріжках здоров'я;
- долання перешкод (підлізання під дугу, ходьба по лаві, переступання через модулі, покладені на підлогу);
- робота з дітьми на фібулах (вихователь демонструє рухи за допомогою ляльки, мами повторюють виконуючи їх з дітьми);
- самомасаж з використанням масажних м'ячиків.

Діти повертаються у групову кімнату.

5. Дидактична гра «Знайди захований предмет». (У тацях з водою насипані каштани та декоративні камінці. Діти знаходять їх руками та розкладають у відповідний посуд (сортують).

6. Дидактична гра «Перенеси водичку». (На столі стоять таці з водою і кольоровими губками, а навпроти на іншому столі розставлені кольорові відеречка. Завдання дітей перенести воду з таці кольоровою губкою у відерце відповідного кольору).

7. Вправа на дихання.

8. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі. Діти і дорослі згадують, які ігри і вправи проводились на занятті і обговорюють, що їм найбільше сподобалося. Вправа «М'яч по колу». За

допомогою м'ячика всі прощаються один з одним. Діти, які не вміють говорити імітують прощання - рухом рук.

Заняття 8. Тема: «Кольоровий день»

Мета: Розвивати дрібну та загальну моторику, навички спілкування; виховувати посидючість та увагу; вчити поведінки у колективі та вмінні сприймати нових незнайомих персонажів.

Обладнання: папір А5, пальчикові фарби, вологі серветки, повітряні кульки, прищіпки, кольорові помпони, м'ячі для масажу, фітбулі, доріжки здоров'я, дуги (2 шт.).

План

1. Ранкова зустріч. Вітання.
«Доброго ранку, сонце привітне
Доброго ранку, небо блакитне
Доброго ранку, мені і тобі
Доброго ранку, усім на землі» .
2. Дидактична гра «Посортуй помпони» (діти за допомогою прищіпок збирають помпони і сортують у посудину відповідного кольору).
3. Робота у фізкультурній залі:
 - ходьба по доріжках здоров'я;
 - підлізання під дугу;
 - ходьба по дошках;
 - вправа на фітбулах;
 - масаж ніжок і ручок за допомогою масажних м'ячів.
4. Робота з фарбами «Кольоровий сніг» (діти за допомогою фарби і пальчиків малюють кольоровий сніг, для роботи використовують пальчикові фарби).
5. Дидактична гра «Кольорові кульки» (діти підбирають кольорові кульки і кидають їх у відповідні отвори).
6. Ігри з мильними бульками (вихователь видуває великі, мильні бульки, а дітки намагаються їх упіймати).
7. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі. Діти і дорослі згадують, які ігри і вправи проводились на занятті. За допомогою кульки всі прощаються один з одним.

Заняття 9. Тема: «Подорож до Простоквашино»

Мета: Розвивати дрібну моторику пальців; виховувати цікавість до лялькового театру, викликати бажання дізнатися більше, виховувати посидючість, бажання звуко наслідувати тварин; вдосконалювати навички самостійного виконання завдань.

Обладнання: іграшковий котик, кольорові олівці, стільчики з імітацією корів, піпетки, чашечки, іграшки для вистави, м'ячі для масажу.

План

1. Вправа «Привітання»

«Доброго ранку мені,
Доброго ранку тобі,
Доброго ранку усім -
І дорослим, і малим!»

2. Дидактична гра «Кольорові олівці». (Дітям роздають олівці (4 основні кольори) і пропонують з ними погратися: покажи як у мене, збудуємо квадрат, збудуємо трикутник, промінчики сонечка. Далі пропонують прокотити олівці долоньками).

3. Лялькова вистава «У Простоквашино» (вихователь пропонує фрагмент вистави «Троє із Простоквашино».

По закінченню вистави пропонує подоїти корівку разом із котом Матроскіном).

4. Вправа «Подоїмо корівку» (на стільчиках наклеєні паперові голови корів і прив'язанні гумові рукавички наповнені водою. Діти доять корову у відеречка).

5. Вправа «Процідити молоко» (за допомогою піпетки переливають молоко з відра у чашку).

6. Самомасаж з кольоровими м'ячами (мама з дітками виконують масаж разом з вихователем за зразком).

7. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі. Діти і дорослі згадують, які ігри і вправи проводились на занятті і обговорюють, що їм найбільше сподобалося.

Заняття 10. Тема: «Колобок в гостях у дітей»

Мета: Розвивати навички спільної ігрової діяльності, розвивати ігрові та комунікативні навички, розвивати злагодженість і ритмічність рухів, виховувати посидючість, вміння слухати, розвивати цікавість до театралізованого дійства, вдосконалювати навички ігрової діяльності.

Обладнання: кольорові кульки, ляльки для театралізації казки колобок, дощечки для ліплення, тісто для ліплення (все виготовлене власноруч вихователем заздалегідь), макарони, кольорові нитки для нанизування макаронів.

План

1. Вітання з дітьми

«Доброго ранку, сонце привітне
Доброго ранку, небо блакитне
Доброго ранку, мені і тобі
Доброго ранку, усім на землі».

2. Вправа «Збери намисто» (діти на шнурівки нанизують макарони з великим отвором).

3. Вправа «Приклей кульку» (на заздалегідь прикріпленій скоч між стільцями, діти клеять пластикові кульки, відповідних кольорів).

4. Театралізація казки Колобок (відео перегляд).

5. Робота з тістом (діти із заздалегідь приготовленого солоного тіста для ліплення, ліплять колобочки з допомогою мам за зразком вихователя).

6. Хвилинка релаксації (після закінчення роботи з тістом вихователь висипає заздалегідь надуті повітряні кульки жовтого кольору і пропонує діткам з ними погратись. Звучить музичний супровід).

7. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі.

Вихователь хвалить дітей за роботу і прощається з дітьми, імітуючи повітряні поцілунки, при цьому говорить: «До побачення».

Заняття 11. Тема: «Свято весни і мами»

Мета: Розвивати колективні стосунки, стриманість, вміння наслідувати вихователя; викликати у дітей позитивні емоції та гарний настрій, дати дітям уявлення про те, що відбуваються зміни в природі.

Обладнання: святково прикрашена музична зала, квіти для гри, кольорові кульки, парасоля, сонечко, вихователь у ролі весни.

План

1. До зали заходить Весна і святково одягнені діти з мамами. Звучить музика, весна кружляє по залу і розсипає весняні квіти. Музика зупиняється, Весна звертає увагу на те, як гарно у залі і пропонує діткам погратися.

2. Танок «Весняний хоровод» (діти тримаючись за ручки ходять по колу, тупають ніжками і плещуть у долоні).

3. Гра «Збери квіточку» (звучить музика, діти збирають квіти і дають своїм мамам).

4. Гра «Сонечко і дощик» (вихователь звертає увагу на кольорову парасольку і пропонує погратися з нею).

5. Музично ритмічна вправа «Пограємося з кульками» (після гри «Сонечко і дощик», вихователь звертає увагу дітей на блакитні кульки, які розсипались по залу і пропонує з ними погратися. Мами з дітками виконують рухи за вихователем).

7. Таночок «Моя матуся» (рухи повторюють за вихователем).

8. Гра «Збери квіточку» (вихователь по центру зали розкладає муляжі квітів синього і білого кольорів, і розкладає пелюстки. Дітям потрібно зібрати квіти за відповідними кольорами).

9. Вихователь розсипає по залу повітряні кульки, діти збирають і дарують мамам.

10. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі. Вихователь підводить підсумок, хвалить дітей.

Заняття 12. Тема: «Хлюп, хлюп, водичка»

Мета: створити емоційну та позитивну атмосферу в групі, зняти напруження, формувати бажання спілкуватися з дорослими, розвивати дрібну моторику та загальну моторику рук.

Обладнання: повітряні кульки, кольорові кружечки, смужки, пластикові трубки, каштани та шишки (соснові), таці з водою (великі та малі), мильні бульбашки, корзини, фарба блакитного кольору, папір з намальованими хмаринками.

План

1. Вітання з дітьми «Усмішка».

Усміхнися сонечку: «Здрастуй, золоте!»

Усміхнися квіточці: «Хай вона росте!»

Усміхнися небу: «Пригорни мене!»

Усміхнися друзям: «Бажаю вам добра!»

Усміхнися всім: «Хай усмішка луна!»

2. Хвилинка релаксації (звучить музичний запис «Шум дощу». Вихователь пропонує захватись від дощу закриваючи голівку долоньками).

3. Вправа «Виклади кружечки» (діти викладають кольорові кружечки на дві смужки сортуючи їх за розмірами).

4. Д/гра «Що впало у водичку» (у задалегідь підготовлених великих тацях з водою насипані каштани та шишки, діти їх дістають та сортують по корзинах)

5. Пальчиковий живопис «Дощ з хмаринки» (на столах лежить підготовлений папір з зображенням хмаринки та пальчикові фарби синього кольору. Діти разом з мамами за зразком вихователя пальчиком зафарбовують хмаринку і малюють дощик) .

6. Вправа «Чарівна водичка» (вихователь звертає увагу на те, що з хмаринок накапало стільки багато водички, що аж таці стали повні. У маленьких тацях на кожную дитину налита вода з додаванням мильних бульбашок. Дітям пропонують на неї подмухати через пластикові палички).

7. Ходьба дітей босоніж по доріжках здоров'я, покладених на підлогу (на вибір вихователя).

8. Самостійні ігри дітей з ігровими модулями.

9. Малювання «Сонечко». Вихователь просить дітей намалювати веселе сонечко. Вона показує різні варіанти сонечок і наочно пояснює, що сонечко буває різного кольору: червоне, помаранчеве, рожеве, жовте, малинове. . . І промінчики у нього теж бувають різні - прямі і хвилясті, довгі і короткі.

Діти за допомогою мами вибирають колір і формат фону і починають малювати.

Кожна дитина створює сонечко за своїм задумом.

10. Дружнє коло. Під звук дзвіночка діти разом з батьками збираються у колі.

Прощання «Повітряні поцілунки». Вихователь прощається з дітьми, імітуючи повітряні поцілунки, при цьому говорить: «До побачення!».

ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

ІГРИ В АДАПТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД З ДІТЬМИ РАННЬОГО ВІКУ

Основна мета проведення ігор у цей період - формування емоційного контакту, довіри дітей до вихователя. Дитина повинна побачити завжди готову прийти на допомогу людину (як мама) і цікавого партнера у грі. Емоційне спілкування виникає на основі спільних дій, супроводжуваних посмішкою, лагідною інтонацією, проявом турботи до кожного малюка.

Перші ігри повинні бути фронтальними, щоб жодна дитина не відчувала себе обділеною увагою. Ініціатором ігор завжди виступає дорослий. Ігри вибирають з урахуванням ігрових можливостей дітей, місця проведення тощо.

ІГРИ ДЛЯ НАЛАГОДЖЕННЯ КОНТАКТУ З ДИТИНОЮ

Дай ручку!

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим, налагоджувати контакт з дітьми.

Хід гри: Педагог підходить до дитини і простягає їй руку.

- *Давай вітатися. Дай ручку!*

Щоб не злякати малюка, не слід виявляти зайву наполегливість: не підходьте занадто близько, слова звернення до дитини вимовляйте неголосним, спокійним голосом. Щоб спілкування було коректним, присядьте навпочіпки або дитячий стільчик - краще, щоб дорослий і дитина знаходилися на одному рівні, могли дивитися в обличчя один одному.

Йди до мене

Мета: налагоджувати контакт з дітьми, розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим, координацію рухів.

Хід гри: Дорослий відходить від дитини на кілька кроків і манить її до себе, ласкаво примовляючи: «Йди до мене, мій хороший!» Коли дитина підходить, вихователь його обіймає: «Ой, який до мене хороший Сергійко прийшов!» Гра триває.

Привіт! Бувай!

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим, налагоджувати контакт.

Хід гри: Педагог підходить до дитини і махає рукою, вітаючись.

- *Привіт! Привіт!*

Потім пропонує дитині відповісти на вітання.

- *Давай вітатися. Помахай ручкою! Привіт!*

При прощанні гра повторюється - педагог махає рукою.

- *Бувай! Бувай!*

Потім пропонує дитині попрощатися.

- *Помахай ручкою на прощання. Бувай!*

Цей ритуал зустрічі-прощання слід повторювати системно на початку і наприкінці заняття. Поступово дитина почне проявляти більше ініціативи, самостійно навчиться вітати педагога при зустрічі та прощанні.

Ця гра корисна тим, що вчить правилам поведінки між людьми.

Сонячні зайчики

Мета: розвивати координацію рухів, емоційне спілкування дитини з дорослим, зосередженість.

Хід гри: Вихователь маленьким дзеркалом пускає сонячних зайчиків і при цьому говорить:

Сонячні зайчики
Грають на стіні.
Помани їх пальчиком,
Нехай біжать сюди!

За сигналом «Лови зайчика!» діти намагаються його спіймати. Гру можна повторити 2-3 рази.

Петрушка

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим; налагоджувати контакт.

Матеріал: лялька Петрушка (*бі-ба-бо*).

Хід гри: Варіант 1. Непомітно для дитини педагог одягає на руку іграшку, потім починає гру. Петрушка підходить до малюка, кланяється.

- *Я Петрушка - весела іграшка! Привіт, привіт!*

Потім Петрушка пропонує малюкові привітатися, бере його руку в свої.

- *Давай вітатися! Дай ручку!*

Після цього Петрушка виконує різні дії: плескає в долоні, танцює і співає, пропонуючи дитині повторити ці дії.

- *Давай плескати в долоні - плесь-плесь-плесь! А зараз я пісеньку заспіваю: ля-ля-ля! Ля-ля-ля!*

Потім Петрушка ховається і з'являється знову. Гра закінчується тим, що іграшка прощається і йде.

Варіант 2. Педагог показує малюкові іграшку (*Петрушка сховалася*).

- *Ой! Хто це там ховається? Хто там?*

Потім Петрушка показується зі словами: - *Ку-ку! Це я, Петрушка! Привіт!*

Петрушка кланяється, крутиться в різні боки, потім знову ховається. Гру можна повторити кілька разів.

Варіант 3. Вихователь приносить Петрушку, розглядає його з дітьми. Петрушка гримить брязкальцем, потім роздає брязкальця-дітям. Вони разом з Петрушкою струшують брязкальцями, радіють.

Хусточка

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим; налагоджувати контакт.

Матеріал: велика яскрава шовкова хустка (бажано, щоб хустка не електризувалася).

Хід гри: Перед початком гри приготуйте хустку: бажано, щоб вона була приємною на дотик, красивого забарвлення. Для початку можна користуватися напівпрозорою хустинкою (в цьому випадку дитина може спостерігати з-під неї за тим, що відбувається навколо і не злякається раптової темряви і втрати видимості). Надалі можна використовувати непрозорі хустки. Зручно грати в цю гру, розташувавшись на дивані або сидячи на килимі. Запропонуйте малюкові пограти з хусткою. Одягніть хустку собі на голову зі словами:

- *Зараз я сховаюся. Нумо, знайди мене!*

Дитина із задоволенням стягне хустку з вашої голови. Після цього запропонуйте сховатися малюкові - накиньте хустку йому на голову.

- *Де ж це наш Дмитрик? Дмитрику, ти де? Ау!*

Після цих слів стягніть хустку з голови дитини, обніміть її, порадійте разом з нею зустрічі. Гру можна повторювати багаторазово.

Лови м'ячик!

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим, координацію рухів; налагоджувати контакт.

Матеріал: невеликий гумовий м'ячик або пластмасова кулька.

Хід гри: Педагог бере в руки м'ячик, пропонує дитині пограти з ним.

Краще організувати гру на підлозі: педагог і дитина сидять навпроти один одного, широко розставивши ноги, щоб м'ячик не покотився повз.

- *Давай пограємо в м'ячик. Лови м'ячик!*

Педагог котить м'ячик у напрямку до малюка. Потім спонукає його котити м'ячик в зворотному напрямку, ловить м'яч, емоційно коментує хід гри.

- *Коти м'ячик! Ой! Зловила м'ячик!*

Гра проводиться протягом деякого часу, припинити гру слід при першій ознаки втоми або втрати інтересу зі сторони дитини.

Плескаємо в долоні!

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим; налагоджувати контакт.

Хід гри: Педагог плескає в долоні зі словами:

- *Плесну я в долоні, буду я хороший,*

Плеснем ми в долоні, будем ми хороші!

Потім пропонує малюкові поплескати в долоні разом з ним: Давай поплескаємо в долоні разом.

Якщо малюк не повторює дії педагога, а тільки дивиться, можна спробувати взяти його долоні в свої і зробити оплески ними. Але якщо дитина чинить опір, не слід наполягати, можливо, наступного разу вона проявить більше ініціативи.

Кошеня

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим; налагоджувати контакт.

Матеріал: м'яка іграшка кошеня.

Хід гри: Педагог показує дитині іграшкове кошеня і пропонує погладити його.

- Дивись, яке гарне кошенятко прийшло до нас - маленьке, пухнасте. Давай погладимо кошеня-ось так. Дія супроводжується віршем:

Кицю, кицю, кицюню! -

Покликала кицю Юля.

Постій, не поспішай додому! -

І погладила рукою.

Можна продовжити гру з кошеням: напоїти його молочком, показати, як кошеня вміє стрибати, махати хвостиком.

Кулька

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим; налагоджувати контакт.

Матеріал: маленька пластмасова кулька (яка може поміститися в затиснутій долоні).

Хід гри: Педагог показує дитині кульку і пропонує пограти.

- Дивись, яка гарна кулька. Давай пограємо: я кульку буду ховати, а ти вгадує, в якій вона руці.

Після цього педагог прибирає руки за спину і ховає кульку в кулак. Потім виставляє обидві руки, затиснуті в кулаки, вперед і пропонує дитині вгадати і показати, в якій руці знаходиться кулька. Після чого перевертає руку і розкриває долоню.

- У якій руці кулька - вгадай! Правильно вгадав - ось вона, кулька, дивись! Давай сховаємо кульку ще раз!

Дітям подобається ця гра, тому, швидше за все, ігрову дію доведеться повторити багаторазово.

Наздожену-наздожену!

Мета: розвивати емоційне спілкування дитини з дорослим, координацію рухів; налагоджувати контакт.

Хід гри: Педагог пропонує дитині пограти в доганялки:

- *Давай грати - ти тікай, а я буду тебе наздоганяти!*

Дитина тікає, а дорослий наздоганяє її. При цьому не варто поспішати, дайте можливість малюкові побігати, відчути себе швидким і спритним. Потім педагог ловить дитину - обіймає її. Слід врахувати, що ця гра емоційно напружена, містить для дитини елемент ризику. Крім цього, в ході гри виникає тісний тілесний контакт. Тому можна запропонувати малюкові таку гру, коли вже є певна ступінь довіри між ним і дорослим. А якщо малюк злякався, не потрібно наполягати - спробуйте іншим разом.

Видування мильних бульбашок

Матеріал: мильні бульбашки.

Хід гри: Вихователь на прогулянці видуває мильні бульбашки. Пробує отримати бульбашки, похитуючи трубочкою, а не дмухаючи в неї. Разом з дітьми намагається зловити на льоту всі бульбашки, поки вони не торкнулися землі, або наступати на мильні бульбашки і здивовано запитує в дітей, куди вона зникла.

Покружляємо

Матеріал: два іграшкових ведмедики.

Хід гри: Вихователь бере ведмедика, міцно притискає його до себе і крутиться з ним. Дає іншого ведмедика малюкові і просить також покружляти, притискаючи до себе іграшку.

Потім дорослий читає віршик і діє відповідно до його змісту. Дитина виконує ті ж рухи.

Я кружляв, кружляв, втомився,

Відпочити зупинився.

Швидко-швидко покружляю,

Тихо-тихо покружляю,

Я кружляв, кружляв, втомився,

І на землю повалився.

Ховаємо ведмедика

Матеріал: іграшковий ведмедик.

Хід гри: Вихователь ховає знайому дитині велику іграшку (наприклад, ведмедика) так, щоб її трохи було видно. Говорячи: «Де ведмедик?», шукає його разом з дитиною. Коли малюк знайде іграшку, дорослий ховає її так, щоб шукати було складніше. Після гри з ведмедиком ховається сам вихователь, голосно вимовляючи «ку-ку!» Коли дитина знайде його, він перебігає і ховається в іншому місці. В кінці гри дорослий пропонує сховатися дитині.

Сонечко і дощик

Хід гри: Діти сідають навпочіпки позаду стільців, розташованих на деякій відстані від краю майданчика або стіни кімнати, і дивляться у «віконце» (в отвір спинки стільця). Вихователь каже: «На небі сонечко! Можна йти гуляти». Діти бігають по всьому майданчику. За сигналом «Дощик! Швидше додому!» - біжать на свої місця і сідають за стільцями. Гра триває.

Потяг

Хід гри: Вихователь пропонує пограти в «потяг». «Я паровоз, а ви - вагончики». Діти стають у колону одне за одним, тримаючись за одяг, вихователь стоїть попереду. «Поїхали», - говорить дорослий, і всі починають рухатися, примовляючи: «Чух-чух-чух». Вихователь веде потяг в одному напрямку, потім в іншому, потім уповільнює хід, зупиняється і каже: «Зупинка». Через деякий час потяг знову вирушає в дорогу.

Ця гра сприяє відпрацюванню основних рухів - бігу і ходьби.

Хоровод з лялькою

(Проводять із двома-трьома дітьми.)

Матеріал: лялька середніх розмірів.

Хід гри: Вихователь приносить нову ляльку. Вона вітається з дітьми, гладить кожного по голові. Дорослий просить дітей по черзі потримати ляльку за руку. Лялька пропонує потанцювати. Вихователь бере ляльку за одну руку, іншу дає дитині і разом з дітьми рухається по колу вправо і вліво, наспівуючи просту дитячу мелодію (наприклад, «Веселу дудочку» М. Красева).

Варіант: гру проводять із ведмедиком.

Гра із собачкою

Матеріал: іграшкова собачка.

Хід гри: Вихователь тримає в руках собачку і каже: Гав-гав! Хто там? Це песик в гості завітав. Песику, на нас не лай. Краще Валі лапу дай!

Потім підходить із собачкою до дитини, ім'я якої назвав, пропонує взяти її за лапу, погодувати. Приносять миску з уявною їжею, песик «їсть суп», «гавкає», говорить дитині «дякую!». Повторюючи гру, вихователь називає ім'я іншої дитини.

Робимо колаж

Матеріал: обрізки кольорового паперу, вітальні листівки, мотузочки, шматочки пінопласту, тканини тощо.

Хід гри: Вихователь розкладає на столі великий аркуш щільного паперу або картону. Пензликом промазує клеєм з одного боку шматочок пінопласту (листівку тощо) і пропонує дитині наклеїти його на папір. Дозволяє малюкові самому вибирати предмети, які йому хотілося б наклеїти. Уважно спостерігаючи за діями дорослого, дитина навчиться сама наносити клей.

Завершений колаж можна повісити на видному місці, щоб усі могли їм милуватися. Гра сприяє розвитку творчих навичок.

Ловись, рибко

Мета: розвивати узгодженість рухів.

Матеріал: картонна коробка, металеві пробки від пляшок («рибки»), магніт, паличка і мотузка (для вудки).

Хід гри: У картонну коробку кладуть декілька металевих пробок від пляшок, бажано різного кольору. До одного кінця мотузки (або тасьми) прив'язують паличку, а до іншого - брусок магніту. Вихователь показує дитині, як вивуджувати «рибок» з коробки, притягуючи металеві пробки магнітом. Якщо пробки різного кольору, то малюку можна запропонувати витягнути, наприклад, червону рибку.

Після того як будуть зроблені всі пробки, дорослий рахує їх («Ось скільки риб ми зловили!»). І гра починається спочатку.

Особливої уваги та індивідуального підходу потребують боязкі, сором'язливі діти, які відчують себе дискомфортно у групі. Полегшити їх душевний стан, підняти настрій можна «пальчиковими» іграми. Крім того, ці ігри навчають узгодженості і координації рухів.

Хто в кулачку?

Хід гри: Вихователь розкриває кисті рук і ворушить пальцями. Потім щільно стискає кулаки таким чином, щоб великі пальці опинилися всередині. Показує дитині кілька разів, як це зробити, і просить повторити. Можливо, доведеться допомогти прибрати великий палець у кулак.

Читає віршик і разом з дитиною виконує рухи.

Хто заліз у кулачок?

Може, це малий жучок? (стиснути пальці в кулак)

Ну ж бо, ну ж бо, виглядай!

Та це ж пальчик? Ай-ай-ай! (виставити вперед великий палець)

Гра з кистями рук

Хід гри: Дорослий опускає пальці вниз і ворушить ними - це «струмені дощу». Складає пальці кожної руки кружечком і прикладає до очей, зображуючи бінокль. Малює пальцем - «пензликом» - кружечки на щоках дитини, проводить зверху вниз лінію з її носа і робить цятки на підборідді. (Виконуючи рухи, вихователь просить дитину повторювати їх).

Стукає кулаком об кулак, плескає в долоні. Чергуючи такі дії, вихователь створює певну послідовність звуків, наприклад: стук-плесь, стук-стук-плесь, стук-плесь-плесь тощо.

Наведені нижче ігри не тільки підбадьорять боязку дитину та розвеселяють малюка, який плаче, але й заспокоюють занадто розбишакувату, відволічуть увагу і допоможуть розслабитися агресивній дитині.

Покатаємося на конячці

Матеріал: конячка-гойдалка (якщо конячки немає, можна посадити дитину на коліна).

Хід гри: Вихователь садить дитину на конячку-гойдалку і каже: «Маша їде на конячці (вимовляє тихим голосом), но-но». Дитина повторює тихо: «но-но». Дорослий: «Щоб конячка бігла швидше, голосно скажи їй: «но-но, біжи, конячко!» Сильніше розгойдує дитину. Малюк повторює фразу разом з вихователем, потім самотійно. Дорослий вчить дитину вимовляти звук «н» протяжно, а все звукосполучення - голосно і чітко.

Гра розвиває мовленнєву активність.

Дмухати в що-небудь і на що-небудь

Матеріал: повітряна кулька, соломинка.

Хід гри: Вихователь дмухає на маленьку повітряну кульку через соломинку, примушуючи її переміщуватися по кімнаті. Дмухає на всі пальці, потім на кожний окремо. Здуває листочок з долоні дитини. Дмухає на квітку чи травинку. Дитина повторює дії дорослого.

Дмухни на кульку, дмухни на вертушку, дмухни в ріжок

Матеріал: повітряна кулька, вертушка, ріжок.

Хід гри: На рівні обличчя дитини підвісити повітряну кульку, а перед нею на стіл покласти вертушку і ріжок. Вихователь показує, як треба дмухати на повітряну кульку, щоб вона високо злітала, і пропонує дитині повторити дію. Потім дорослий дмухає на вертушку, щоб вона закружляла, дудить у ріжок, дитина повторює. Гра сприяє розвитку мовленнєвого апарату.

Книжка-загадка

Матеріал: нотатник із дротяною спіраллю.

Хід гри: Наклеюють у записній книжці через сторінку (на правій стороні) картинки із зображенням відомих дитині предметів. Кожну сторінку без картинок розрізають на кілька горизонтальних смужок, починаючи з лівого краю. Розглядаючи книжку разом з малюком, вихователь поступово відгортає смужку за смужкою. Дитина намагається здогадатися, що зображено на картинці. Гра розвиває уяву і логічне мислення.

Забава зі збільшувальним склом

Матеріал: збільшувальне скло (переважно пластмасове).

Хід гри: На прогулянці вихователь дає дитині травинку. Показує, як дивитися на неї через лупу. Пропонує дитині подивитися через збільшувальне

скло на пальці та нігті - це зазвичай зачаровує малюка. Прогулюючись майданчиком, можна досліджувати квітки або кору дерева, розглянути шматочок землі: чи немає там комах тощо. Гра розвиває спостережливість.

Прогулянки по контурах різних фігур

Матеріал: широка щільна стрічка (тасьма).

Хід гри: За допомогою стрічки на підлозі зображують кола, квадрати, трикутники та інше. Вихователь показує дитині, як йти по стрічці (починають з кола). Дорослий бере малюка за руку, йде разом з ним і співає на будь-який мотив: «Ми йдемо по колу, тра-ля-ля, тра-ля-ля. Ми йдемо по колу, тра-ля-ля, тра-ля-ля». Так проходять усі фігури. Потім вихователь намагається разом з дитиною пройти по них задкуючи, боком, навшпиньках, перестрибуючи через фігуру тощо. Гра сприяє розвитку уявлень про предмети.

Разом із ведмедиком

Матеріал: іграшковий ведмедик.

Хід гри: Вихователь розмовляє «на рівних» з ведмедиком і дитиною, наприклад: «Катрусю, тобі подобається пити з чашки?», «Мишко, подобається тобі пити з чашки?» Робить вигляд, що напуває ведмедика чаєм.

Такі дії формують у дитини навички сюжетної гри.

Малюємо різні фігури

Матеріал: приладдя для малювання (папір, м'які кольорові олівці).

Хід гри: Вихователь сідає з дитиною за стіл або на підлогу. Малює на папері коло. Потім дає дитині олівець і водить її рукою з олівцем по паперу, намагаючись намалювати коло. Каже, коли закінчить: «Яка гарна вийшла картинка». Так само допомагає малюкові намалювати інші фігури, проводити зигзагоподібні лінії щоразу повторює: «Яка гарна вийшла картинка». Потім пропонує дитині малювати самостійно.

Щоразу, починаючи гру, вихователь бере олівець іншого кольору - це допоможе дитині навчитися розрізняти кольори. Подібні ігри сприяють розвитку творчих навичок.

Гра з лялькою

Матеріал: лялька.

Хід гри: Вихователь дає дитині її улюблену ляльку (або м'яку іграшку), пропонує показати, де в ляльки голова, вуха, ноги, живіт тощо, пропонує причесати її, умити, нагодувати.

Збираємо іграшки

Хід гри: Вихователь просить дитину допомогти зібрати розкидані іграшки, у які вона грала. Сідає поряд з малюком, дає в руку іграшку і разом з ним кладе її в коробку. Потім дає іншу іграшку та просить самостійно покласти її в коробку. Поки вони складають іграшки, вихователь наспівує що-небудь на

зразок: «Ми збираємо іграшки, ми збираємо іграшки! Тра-ля-ля, тра-ля-ля, їх на місце прибираємо».

Діти дворічного, трирічного віку ще не відчують потреби в спілкуванні з однолітками. Вони можуть із цікавістю спостерігати одне за одним, стрибати, взявшись за руки, і при цьому залишатися абсолютно байдужими до стану і настрою іншої дитини. Дорослий повинен навчити їх спілкуватися і основи такого спілкування закладаються саме в адаптаційний період.

Передай дзвіночок

Матеріал: дзвоник.

Хід гри: Діти сидять на стільцях півколом. Посередині стоїть вихователь із дзвіночком у руках. Він дзвонить у дзвіночок і каже: «Той, кого я покличу, буде дзвонити у дзвіночок. Таню, ходи-но сюди, візьми дзвіночок». Дівчинка стає на місце дорослого, дзвонить у дзвіночок і запрошує іншу дитину, називаючи її на ім'я (або показуючи рукою).

Зайчик

Хід гри: Діти, узявшись за руки, разом із вихователем ходять по колу. Одна дитина - «зайчик» - сидить у колі на стільці («спить»). Педагог співає пісеньку:

Зайчику, зайчику, що з тобою? Ти сьогодні зовсім хворий.

З нами ти не хочеш грати, разом з нами танцювати.

Нумо, зайчику, танцювати, зайчика іншого шукати.

Після цих слів діти зупиняються і плескають у долоні. «Зайчик» встає і вибирає дитину, називаючи її на ім'я, а сам стає в коло. Гра триває.

Поклич

Матеріал: м'яч.

Хід гри: Діти сидять на стільцях. Вихователь розглядає разом з ними новий яскравий м'яч. Викликає одну дитину і пропонує пограти - покатати м'яч одне одному. Потім каже: «Я грала з Миколою. Миколо, з ким ти хочеш пограти? Поклич». Хлопчик кличе: «Вовчику, іди грати». Після гри Микола сідає на місце, а Вовчик кличе наступну дитину.

Полегшити адаптаційний період допоможуть фізичні вправу та ігри, які можна проводити по кілька разів на день. Також слід, створювати умови для самостійних вправ: пропонувати малюкам каталки, машинки, м'ячі.

М'яч у колі

Матеріал: м'яч.

Хід гри: Діти (8-10 осіб) сідають на підлогу в коло і прокочують м'яч одне одному. Вихователь показує, як відштовхувати м'яч двома руками, щоб він котився в потрібному напрямку.

Далі і вище

Матеріал: яскравий м'яч.

Хід гри: Дитина сидить. Вихователь, стоячи на деякій відстані, кидає їй м'яч і примовляє: «Кинемо далі, кинемо вище». Малюк ловить м'яч. Вправу повторюють з іншою дитиною.

Бігом до дерева

Матеріал: кольорові стрічки.

Хід гри: У двох-трьох місцях ділянки - до дерева, до дверей, до лавки - прив'язані кольорові стрічки. Вихователь говорить дитині: «Я хочу побігти до дерева». Бере її за руку і біжить разом із нею. Потім біжить в інше зазначене стрічкою місце, щоразу пояснюючи, що збирається робити. Після цього дорослий пропонує малюкові самостійно побігти до дерева, до дверей тощо. Хвалить дитину, коли вона дістається місця призначення.

Ми тупочемо ногами

Хід гри: Діти стають у коло на такій відстані одне від одного, щоб під час руху не зачіпати сусідів. Вихователь разом із дітьми вимовляє текст повільно, даючи їм можливість зробити те, про що йдеться у вірші:

Ми тупочимо ногами,

Ляскаємо ми руками,

Головою киваємо.

Руки піднімаємо,

Ми руки опускаємо,

Ми руки подаємо. (Діти беруться за руки, утворюючи коло)

Ми бігаємо кругом,

Стрибаємо одне за одним.

Деякий час потому вихователь каже: «Стій». Усі зупиняються. Гра триває.

М'яч

Хід гри: Дитина зображує м'яч, стрибаючи на місці, а вихователь, поклавши на її голову долоню, примовляє: «Друг веселий, м'ячик мій. Усюди, всюди поряд він. Раз, два, три, чотири, п'ять. Добре з ним мені пограть!» Після цього «м'ячик» тікає, а дорослий ловить його.

Огірочок, огірочок...

Хід гри: На одному кінці майданчика стоїть вихователь (пастка), на іншому - діти. Вони наближаються до пастки, стрибаючи на двох ногах. Вихователь каже:

Огірочку, огірочку, не ходи на той краєчок,

Там мишка живе, тобі хвостик відгризе.

На останні слова діти тікають, а вихователь їх наздоганяє.

ПІСОЧНА ТЕРАПІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ ДО ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Діти нелегко переносять розлучення з мамою, приходять у відчай, опинившись у незнайомому місці, в оточенні чужих людей. Період звикання дітей – незмінно складна проблема.

Пісочна терапія є методом, який дає змогу підвищити рівень адаптаційних можливостей дитини, зменшує психоемоційну напруженість, розвиває комунікативні здібності. Ігри в пісочниці проводяться з підгрупою дітей. Особлива увага при цьому приділяється новоприбулій дитині. Діти невпинно «працюють» з піском: будують вежі, замки, палаци, «готують» пироги, «печуть» торти і тістечка. Пісок допомагає знаходити порозуміння, мирно вживатися в пісочниці значній кількості дітей. Під час будівництва пісочних споруд у дітей виникає потреба в спілкуванні одне з одним, що сприяє розвитку комунікативно-мовленнєвих навичок як основи ефективного спілкування і сприятливої адаптації. Після таких занять дитина вже не відчуває дискомфорту під час відвідування закладу дошкільної освіти.

ІГРИ ІЗ СУХИМ ПІСКОМ

Вправа «Добрий день, пісочку»

Мета: зняти напругу.

Хід: Вихователь від імені Піщинки пропонує дітям «привітатися з пісочком», тобто різними способами доторкнутися до піску. Кожна дитина:

- торкається піску кожним по черзі пальчиком однієї, потім другої руки, а тоді – усіма пальчиками одночасно;

- спочатку легко, потім з напругою стискає пісок у кулачку, потім повільно висипає його в пісочницю;

- торкається піску всією долонею - спочатку внутрішньою, потім зовнішньою стороною;

- перетирає пісок між пальцями, долонями.

Можна заховати в піску маленьку іграшку: «З тобою захотів привітатися житель піску...».

Вправа «Піщаний дощик»

Мета: вчити регулювати м'язову напругу та розслаблення; ознайомлювати з властивостями сухого піску.

Хід: Вихователь від імені Піщинки розповідає: «У моїй країні піску може накрапати незвичайний піщаний дощик і дути піщаний вітерець. Це дуже приємно. Дивіться, як це відбувається (показує). Ви самі можете влаштувати такий дощ та вітер».

(Діти повільно, а потім швидко сиплюють пісок зі свого кулачка в пісочницю, на долоньку дорослого й на свою. Потім заплющують очі й кладуть на пісок долоню з розчепіреними пальцями. Дорослий сипле пісок на будь-який пальчик. Потім вони міняються).

Вправа «Незвичайні сліди»

Мета: розвивати тактильні відчуття, уяву.

Хід: Педагог пропонує дітям вправи імітаційного характеру, що залишають сліди на піску, скажімо:

«Ідуть ведмежата» - діти кулачками й долонями із силою натискають на пісок.

«Стрибають зайчики» - кільчиками пальців діти стукають по поверхні піску, рухаючись у різних напрямках.

«Повзуть змійки» - діти розслабленими або напруженими пальцями рук залишає на поверхні піску хвилястий слід у різних напрямках.

«Біжать жучки-павучки» - діти рухають усіма пальцями, імітуючи рух комах (можна повністю занурити руки в пісок; зустрічатися під піском один з одним – «жучки вітаються»);

«Крокозябла» - діти роблять на піску різноманітні відбитки, вигадуючи назви для фантастичних тварин, які залишили ці сліди.

Вправа «Візерунки на піску»

Мета: закріпити знання про сенсорні еталони та закономірності.

Хід: Вихователь малює пальцем, пензликом, щіточкою, ребром долоні у верхній частині пісочниці різні геометричні фігури, прості чи складні візерунки (прямі чи хвилясті доріжки, парканчики, східці тощо). Діти повинні намалювати такий самий візерунок внизу на піску або продовжити малюнок дорослого.

Ці візерунки на піску діти можуть створювати, викладаючи у заданій чи задуманій послідовності певні предмети, наприклад: камінці, жолуді, великі гудзики тощо.

Педагог звертається до кожної дитини від імені Піщинки: «Сьогодні ми з тобою прикрашатимемо наш пісочний будинок. Поглянь. Які візерунки на піску можна намалювати. Намалюй так, як я. вигадай свій візерунок, малюнок. У верхній частині візерунок має складатися з кілець, а внизу – з трикутників».

Вправа «Піщані хованки»

Мета: розвивати тактильні відчуття, зорове сприймання, мислення.

Хід: Вихователь пропонує дітям вибрати іграшки, які найбільше їм подобаються, й заплющити очі. А тим часом дорослий ховає в пісок іграшки та просить дітей відшукати їх. Пісок можна роздмухувати, розкопувати пальцями, використовувати палички, пензлики.

Знайди іграшку

Мета: вчити відшукувати іграшку в піску та називати її.

Морська картина

Мета: вчити малювати на піску сонце, птахів, море.

Чарівна паличка

Мета: вчити малювати паличкою хвилясті та прямі лінії.

Виклади узор

Мета: вчити викладати прості узори на піску з гудзиків.

Сонечко та хмарка

Мета: вчити малювати пальчиком на піску сонечко та хмарку.

Веселі рученята

Мета: вчити занурювати руки у пісок, сипати пісок з долоні в долоню, набирати у кулачок пісок

ІГРИ З ВОЛОГИМ (МОКРИМ) ПІСКОМ

На початку ігор вихователь ознайомлює дітей із властивостями вологого піску.

Пісочна фея. у нашій пісочній країні падають дощі, з'являються справжні річки й озера. Хочете подивитися як це відбувається?

(Вихователь ділить пісок у пісочниці на дві частини й показує дітям способи його зволоження).

Струмочок тече

(Вихователь ллє з лійки воду на одну частину піску).

Дощик моросить

(Друга частина піску зволожується з пульверизатора.

Педагог зосереджує увагу дітей на запаху й кольорі піску; на тому, як він змінився. Діти вітаються з мокрим піском. Можуть проводитися ігри, аналогічні до ігор із сухим піском).

Гра «Нірки-горбочки»

(Діти кожним пальцем по черзі, потім усіма пальцями відразу роблять ямки – «нірки» в піску – будиночки для мишенят, ліплять «горбочики» - будиночки для черепашок).

Вправа «Відбитки»

Мета: закріпити просторові уявлення; розвивати слухову пам'ять і тактильні відчуття.

Використовуючи формочки із зображенням тварин, транспорту, різних за величиною геометричних фігур, вихователь і діти по черзі роблять відбитки на мокрому піску. Потім діти за інструкцією вихователя виготовляють серію відбитків, коментуючи процес. У таких іграх можна використовувати завдання на класифікацію предметів, наприклад лише тварини, лише геометричні фігури.

Нірка для мишки

Мета: вчити лопаткою копати отвір у піску.

Хто до нас приходить?

Мета: розвивати зорове та тактильне сприйняття.

Хід: педагог від імені піщинки звертається до дитини: «До мене в гості приходили мешканці пісочної країни. А я у цей час сама була на гостинах. Допоможи дізнатися, хто був у мене в гостях».

Педагог пропонує дитині відвернутися, а сам у цей час робить барельєфні чи горельєфні відтиски за допомогою пасочок у формі різних тварин. Після чого дитина відгадує тварину, яка приходила в гості.

Потім дитина й педагог міняються ролями.

Пиріжки

Мета: вчити з мокрого піску ліпити «пиріжки».

Парканчик для домашніх тварин

Мета: вчити заціпувати вологий пісок двома пальцями на поверхні піску.

Веселі будиночки

Мета: вчити за допомогою пасочок ліпити будиночок та прикрашати їх геометричними фігурами.

Пісочні будівельники

Мета: закріпити просторові уявлення, розвивати зорову та слухову пам'ять.

Вихователь. Жителі пісочної країни просять допомогти їм побудувати будиночки. Колобок полюбляє будиночки лише круглої форми, котик – лише трикутної, собачка хоче жити у квадратному будиночку. Допоможемо жителям пісочниці.

Печиво

Мета: вчити робити відбитки за допомогою кондитерських форм чи гудзиків.

Висока гора

Мета: вчити згортати вологий пісок в кучу та припліскувати з обох сторін.

Майданчик для ляльок

Мета: вчити за допомогою покидькового матеріалу: паличок, камінчиків, гудзиків, дрібного будівельного матеріалу будувати майданчик на піску.

Візерунки на піску

Мета: розвивати зорово-моторну координацію, уміння класифікувати.

Хід. На мокрому піску виходять найчіткіші візерунки, доріжки, тому їх можна використати в іграх на класифікацію. Наприклад, на хвилястій лінії ідуть лише люди, по прямій доріжці – лише машини, а на парканчику сидять пташки. Діти обирають потрібні фігурки й з допомогою вихователя розміщують на потрібну доріжку.

Колобок

Мета: вчити ліпити предмет круглої форми з вологого піску.

Весела долонька

Мета: вчити робити відбитки долонь на піску та викладати обличчя з паличок, гудзиків.

Вправа «У піщаній країні ідуть дощі»

Мета: вчити регулювати м'язову напругу та розслаблення; ознайомлювати з властивостями мокрого піску.

Хід вправи. Педагог розповідає від імені Піщинки: «У нашій піщаній країні іноді ідуть дощі, з'являються річки та озера. Хочете подивитися, як це відбувається?»

Педагог ділить пісок у піщаниці на дві частини і показує способи зволоження піску:

• «Струмочок тече» - педагог ллє воду на одну частину піску тонкою цівочкою;

• «Дощик мрякає» - іншу частину піску педагог зволожує через розсіювач.

Педагог звертає увагу дітей на те, що змінився колір та запах мокрого піску. Потім діти самостійно зволожують пісок. Води для зволоження має бути стільки, щоб жодна дитина не залила пісок.

Педагог звертається до дітей від імені Піщинки: «Давайте привітаємося з мокрим піском. З ним ви можете пограти у дивовижні ігри. Ви перетворитися на чарівників – будівників».

Далі проводяться вправи аналогічні тим, які проводили із сухим піском: «Незвичайні сліди».

ІГРИ З ВОДОЮ

Особливою привабливою силою володіє вода. Тепла вода розслаблює і заспокоює. Добре в воду додати відвари трав (валеріани, меліси). Заспокійливий ефект забезпечить додавання в воду спеціальних ароматичних масел: ромашкового, лавандового, м'ятного. Але попередньо краще порадитися з лікарем.

Наливаємо, виливаємо, порівнюємо

Мета: розвиток тактильного сприйняття, викликати інтерес до дослідницької діяльності.

Обладнання: таз з теплою водою, фігурні губки, пластмасові пляшки з отворами, коробочки від кіндер-сюрпризу, різнокольорові намистини, гумова іграшка.

Хід гри. У воду опускаються іграшки, поролонові губки, трубочки, пляшечки з отворами. Можна включити в неї пізнавальний компонент:

порівнювати як опускаються в воду предмети за фактурою і вагою. Можна заповнити миску з водою гудзиками, намистинками, монетами, невеликими кубиками і пограти з ними: взяти якомога більше предметів в одну руку і пересипати їх в іншу; зібрати однією рукою, наприклад, намистинки, а іншою - камінчики; підняти якомога більше предметів на долонях.

Після виконання кожного завдання дитина розслабляє кисті рук, тримаючи їх у воді. Тривалість вправи - близько п'яти хвилин, поки вода не охолоне. Після закінчення гри руки дитини слід розтирати рушником протягом однієї хвилини.

«Тепла» або «Холодна»

Мета: закріплювати поняття «теплий» або «холодний».

Обладнання: іграшки двох видів, по дві - три штуки кожної, бажано гумові або пластикові (наприклад: каченята, рибки, кораблики, дельфіни і невеликі м'ячики - червоні, сині, жовті, білі).

Хід гри. Вихователь наповнює одну ємність теплою водою, іншу холодною. Каже дітям: «Каченята люблять купатися в холодній воді, а рибки в теплій. Давай їх покупаємо». Малюк опускає каченят в ємність з холодною водою, а рибок в теплу воду. Тим самим ми вчимо дитину не тільки властивостям предметів, а й вчимо визначати різницю холодне - тепле.

Що як плаває?

Мета: знайомство дітей з властивостями матеріалів.

Обладнання: Для гри - експериментування потрібен набір предметів з різних матеріалів. Пластмасовий кораблик, гумова качечка, металева ложечка, камінчик, паперовий човник, шкаралупа горіха, клаптик тканини, фігурка з пінопласту, дерев'яна паличка тощо.

Хід гри. Вихователь пропонує дитині поступово опускати всі предмети у воду: «Який гарний човник! Він готовий відправитися в подорож, в плавання. Відпусти його в воду, нехай пливе. Як багато у нас предметів, давай їх теж відпустимо, вони хочуть плавати». Під час гри вихователь просить малюка називати предмети, що опускаються в воду, коментувати дії предметів (*тоне, пливе, мокне*).

Ллється весела водичка

Мета: вчити переливати водичку з одного стаканчика в інший.

Дощик

Мета: вчити дітей за допомогою ситечка та чашки робити дощик.

Кораблики

Мета: вчити пускати паперові кораблики на поверхню та дути, щоб вони рухались по поверхні води.

Тоне, плаває

Мета: вчити розрізняти властивості предметів (*трісочки, камінчики*): тонути, плавають.

Хвиля

Мета: вчити за допомогою рук створювати хвилі на воді.

Малята купаються

Мета: вчити плескати долонями по воді, занурювати руки у воду, виймати, хлюпати.

Перенеси воду ложечкою

Мета: вчити переносити воду ложкою з однієї миски в іншу.

Ловись рибка

Мета: вчити ловити рибку сачком заданого кольору та називати її.

Кольорова водичка

Мета: вчити змінювати колір води за допомогою фарб та розуміти, що вода може змінити свій колір.

Ллється весела водичка

Мета: вчити переливати водичку з одного стаканчика в інший.

ІГРИ З ПРИЩІПКАМИ

Гра з прищіпками

Мета: зняти емоційну напругу, розвивати дрібну моторику рук, розвивати комунікативну функцію мови.

Процедура проведення. Вихователь показує дітям прищіпки і розповідає про призначення їх в побуті, пропонує пограти з ними - показує, як трьома пальчиками можна причепити прищіпку до краю коробки, супроводжуючи дії словами:

Втомилася наша ненька
Білизну випрала гарненько
Неньці своїй допоможу,
Всі прищіпки я зберу.

(Діти повторюють текст і рухи за вихователем)

Потім вихователь показує, як прищіпка може відкривати і закривати «ротик». Далі прищіпка «перетворюється» на вовка:

Сірий вовк - зубами клац.
Тебе не боїмося, бач!

(Діти повторюють текст і рухи за вихователем)

Зайчик і собачка

Мета: зняти емоційну напругу, розвинути комунікативну функцію мови, розвинути увагу.

Процедура проведення. Вихователь розповідає вірш і виконує дії з прищіпкою.

Один, два, три, чотири, п'ять -

Вийшов зайчик погулять. (*Пальці лівої руки показують «зайчика»*)

Раптом мисливець вибігає

І собаку випускає.

Собака гавкає, стрибає (*Права рука відкриває і закриває прищіпку, зображуючи, як гавкає собака*)

Зайчик, що є сил, тікає (*Ліва рука забирається за спину*).

Пташка

Мета: зняти емоційну напругу, розвинути дрібну моторику рук, розвинути комунікативну функцію мови.

Процедура проведення. Діти і ведучий сидять за столами. У кожного в руках по одній прищіпці і фантики, які скручені в «цукерку». Дорослий супроводжує дії з прищіпкою промовлянням віршованого тексту. Діти повторюють текст і рухи за ведучим.

Пташка дзьобом повела (*Рука з прищіпкою повертається з одного боку в інший*)

Пташка зернятка знайшла, (*Інша рука показує долоньку з уявними зернятками*)

Пташка зернятка поїла, (*Поціпування прищіпкою долоньки*)

Пташка пісеньку завела (*Прищіпка ритмічно відкриває і закриває рот - співає. Дорослий і діти наспівують: «Ля-ля-ля!»*)

Лисиця

Мета: зняти емоційну напругу, розвинути дрібну моторику рук, комунікативну функцію мови.

Процедура проведення. Ведучий ритмічно відкриває і закриває «ротик» прищіпки, супроводжуючи дії промовлянням віршованого тексту.

Хитра шахрайка, руда головка,

Ротик відкриває, зайчиків лякає.

(*Діти повторюють текст і рухи за ведучим*)

Дурненьке вороненя

Мета: зняти емоційну напругу, розвинути дрібну моторику рук, закріпити сенсорні навички, розвивати комунікативну функцію мови.

Процедура проведення. Діти і вихователь сидять за столами. У кожного в руках по одній прищіпці і фантики, які скручені в «цукерку». Дорослий супроводжує дії з прищіпкою промовлянням віршованого тексту. Діти повторюють текст і рухи за вихователем.

Дурненьке вороненя

Побачило папір здаля. (*Прищипка ритмічно відкриває і закриває «ротик»*)
Як вхопить його в свої лапки
Думало цукерка,
Виявилось ... фантик (*Проводиться нахил кисті з прищипкою до столу, захоплення фантика*)

Цікава розмова

Мета: зняти емоційну напругу, розвинути комунікативну функцію мови, розвинути увагу.

Процедура проведення. У дітей в кожній руці по прищипці. Ритмічне відкривання і закривання прищипок обома руками по ходу промовляння тексту:

Жабеня: «Квак-Квак!»

А каченя: «Кря-кря!»

Всі сказали, всі запитали,

Добре сказали!

СЕНСОРИКА. ДОСЛІДЖУЄМО СВІТ

Дитині все цікаво, кожна дрібниця має для неї значення. Сенсорне дослідження світу характерно саме для дітей раннього віку.

Сенсорними умовно називаються ігри, мета яких - дати дитині нові чуттєві відчуття. Під час сенсорних ігор розвиваються органи чуття малюка - в першу чергу зір, слух і дотик, а також в деякій мірі нюх і смак. Щоб малюк нормально розвивався, ми повинні забезпечити його найрізноманітнішою сенсорною інформацією.

Давайте навчимося деяким іграм, які перетворюють світ дитини в чарівну казку, подарують вам і малюкові багато радісних моментів.

Ігри з водою

Діти обожають возитися з водою. Крім задоволення і радості такі ігри мають і терапевтичний ефект - вода допомагає малюкові зняти напругу, розслабляє і заспокоює.

Приготуйте для гри невеликі пластикові пляшки, чашечки, відерце. Поставте тазик з теплою водою і разом з малюком наповнюйте ємності і перелийте воду з однієї в іншу. Наступного разу тазик з водою перетвориться в озеро, в якому плавають рибки або качечки, або в море, де на хвилях гойдаються кораблики.

Щоб отримати **фонтанчик**, підставте під сильний струмінь води ложку (опуклою стороною вгору) або пляшечку з вузькою шийкою. Зазвичай такий ефект приводить дітей у захват.

Купання ляльок - теж відмінна гра. Вимийте ляльок в теплій водичці, потріть їх мочалкою і милом, загорніть в рушник. Після лялькового обіду вимийте посуд.

Ігри з фарбами

Для проведення гри "**Кольорова вода**" потрібні: акварельні фарби, пензлики, 5 прозорих пластикових склянок (надалі кількість склянок може бути будь-якою). Розставте склянки на столі і наповніть водою. Опустіть пензлик з фарбою в склянку з водою. Зазвичай дитина зачаровано стежить за тим, як хмарка фарби поступово розчиняється у воді. Наступного разу можна розвести фарбу швидко, помішуючи воду пензликом. Ця гра подобається малюкові, спонукає його до активних дій - він «замовляє» наступну фарбу або бере пензлик і починає діяти сам. Можна змішувати фарби, отримуючи нові кольори. Для цього розчиніть в склянці з чистою водою по черзі кілька фарб. Так, з жовтого і червоного кольорів виходить жовтогарячий, з синього і жовтого - зелений, з червоного і синього - фіолетовий.

Незабутні сенсорні відчуття може подарувати процес **малювання акварельними фарбами на мокрому аркуші**. Для цього на стіл або на підлогу підкладіть клейонку. Намочіть щільний аркуш паперу для акварелі (просто зануривши його в тазик з водою) і покладіть на клейонку, пригладивши мокрою губкою. Занурте пензлик в одну з фарб і обережно проведіть ним по паперу. Продовжуйте з використанням інших кольорів, не бійтеся змішувати фарби. Як би випадково можна провести по папері пензликом з водою, але без фарби - вода перемішається з іншими фарбами, при цьому на аркуші з'являться ніжні, розмиті півтони. Експериментуйте разом з дитиною!

Ігри з тістом

Тісто-пластичний, приємний на дотик і до того ж безпечний матеріал. Дайте малюкові шматочок м'якого теплого тіста (щоб воно не липло до рук, можна змастити його невеликою кількістю рослинного масла). Покажіть, як можна м'яти тісто, поплескати по ньому долонькою, зробити в тесті пальчиком ямки. Навчіть дитину ліпити з тіста кульки-колобки і розгортати ковбаски. А щоб отримати з тіста плоский млинець, треба багато разів з силою поплескати по ньому долонькою.

Щоб урізноманітнити ігри з тістом, можна зробити кольорове тісто за допомогою харчової фарби.

Ігри зі свічками

Встановіть свічку і запаліть на очах у дитини. Запропонуйте подмухати на полум'я, зверніть увагу малюка, що вогник згас, а вгору піднімається димок. Швидше за все, дитина попросить вас запалити свічку ще раз. А коли стемніє,

не включайте в квартирі електричне світло, а запаліть свічку і походіть з нею по будинку, освітлюючи шлях.

Організуйте гру "**День народження ведмедика**": разом з малюком накрийте на стіл, запросіть гостей, заспівайте пісеньку. Потім урочисто внесіть "святковий торт" і задмухайте свічки. Замість торта використайте зефір в шоколаді, або пастилу, і застроміть одну або кілька святкових свічок (використовуйте маленькі свічки для іменинного торта).

Ігри з папером

Запропонуйте малюкові пограти з папером. Покажіть, як можна рвати папір на шматочки (щоб дитині було легше, заздалегідь зробіть невеликі надрізи по краях листа), м'яти його. З отриманих шматочків і смужок кольорового паперу можна зробити просту **аплікацію**, наприклад: квіточку, смужки на тілі кота. А з грудочками білого паперу легко влаштувати гру в сніжки.

Ігри зі світлом і тінями

Вибравши момент, коли сонце заглядає у вікно, зловіть за допомогою дзеркальця промінчик і зверніть увагу малюка, як **сонячний зайчик** стрибає по стіні, по стелі, зі стіни на диван. Нехай дитина спробує зловити зайчика, який тікає, а потім сама пустить зайчика стрибати по підлозі та стелі.

Увечері, коли стемніє, включіть настільну лампу і направте її світло на стіну. За допомогою кистей рук, різних предметів і іграшок ви отримаєте на стіні тінь гавкаючої собаки, пташки, що летить, оленя, що біжить. При наявності вправності і фантазії, можна навіть влаштувати **тіньовий театр**.

Приготуйте електричний ліхтарик і, коли стемніє, походіть з ним по квартирі. Ліхтарик стане в нагоді, якщо перегоріла лампочка. За допомогою ліхтарика можна влаштувати **освітлення** в ляльковому будиночку, наметі або іграшковому замку, який нескладно побудувати з великої картонної коробки.

Ігри з льодом

Заздалегідь приготуйте лід - заповніть водою форму для льоду і поставте в морозильну камеру. На наступний день дістаньте лід і видавіть з форми в мисочку. Запропонуйте малюкові помацати лід, зверніть увагу на те, який він холодний і твердий. Потім налийте в прозору склянку гарячу воду і опустіть в неї один або кілька шматочків льоду. Поспостерігайте разом з дитиною, як потіскує і швидко тоне лід.

Ігри з крупами

Розмістіться на кухні. Висипте гречану крупу в глибоку миску, опустіть в неї руки і поворушіть пальцями, відчуєте структуру крупи. Висловлюючи задоволення посмішкою і словами, запропонуйте дитині приєднатися: "Де мої ручки? Сховалися! Давай і твої ручки сховаємо. Поворушили пальчиками - так

приємно! А тепер потри долоньки одну об іншу." Наступного разу використовуйте інші крупи.

Можна *ховати дрібні іграшки*, занурюючи в крупу, а потім шукати їх або *пересипати крупу* за допомогою совочка, ложки з однієї ємкості в іншу.

Ігри зі звуками

Звертайте увагу дитини на звуки в навколишньому світі: скрип дверей, стукіт ложечки об стінки чашки, коли розмішуєте чай, шум машин, які їдуть тощо. Витягуйте різноманітні звуки з предметів: постукайте дерев'яними або металевими ложками одна об одну, проведіть паличкою по батареї, поскрипіть пальцем по склу.

Насипте в однакові коробочки (для цього зручно використовувати пластмасові футляри з-під фотоплівки або шоколадних яєць з сюрпризами) різні крупи. Коробочок з однаковою крупою має бути по дві. Один набір коробочок у вас, інший - у малюка. Потрясіть одну з коробочок, привертаючи увагу дитини до звучання - нехай вона *знайде у себе коробочку*, яка звучить так само.

Купіть малюкові різноманітні за звучанням іграшки-брязкальця, свистульки, пищавки, дзвіночки, а також дитячі музичні інструменти - барабан, бубон, металофон, дудочку, гармошку, піаніно. Навчіть дитину розрізняти їх звучання. Для цього *грайте за ширмою* по черзі на різних інструментах, а дитина нехай відгадає, на чому ви граєте. Навчіть малюка грати на інструментах голосно і тихо, повільно і швидко, рухатися і танцювати під різні ритми.

Не обмежуйтеся перерахованими іграми. Експериментуйте, видумуйте! Тільки не забувайте про дотримання правил безпеки.

ПАЛЬЧИКОВІ ІГРИ

Перший пальчик - наш дідусь,

Другий пальчик - то бабуся,

Третій пальчик - наш татусь,

А четвертий - то матуся,

А мізинчик - наш малюк,

Він сховався тут.

(Показуємо на пальчик та кажемо: «перший пальчик...», і продовжуємо гру, загинаючи кожен пальчик).

Задрімав мізинчик трішки,

Безіменний - стриб у ліжко,

А середній там лежить,

Вказівний давно вже спить.

Вранці всі вони схопились враз –

В дитсадочок бігти час.

(По черзі загинаємо пальчики до долоні. Потім великим пальцем торкаємося всіх інших – «будимо». Розкриваємо всі пальці «враз»).

□□□□□

На роботу

Старший встав - не лінувався.

Вказівний за ним піднявся –

Розбудив сусід його.

Той - свого, а той свого.

Встали вчасно всі брати –

На роботу треба йти.

(Стиснути пальчики в кулачок. По черзі розгинати їх, починаючи з великого. А зі словами: «Встали вчасно всі...» широко розставити пальці)

□□□□□

Доброго ранку

Доброго ранку, сонце привітне!

Доброго ранку, небо блакитне!

Доброго ранку, у небі пташки!

Доброго ранку тобі і мені!

(Пальцями правої руки по черзі «вітатися» з пальцями лівої руки, торкаючись один до одного кінчиками).

□□□□□

Спечем хлібчик

Спечем, спечем хлібчик

Дітям на обідчик.

Найбільшому - хліб місити,

А тобі - воду носити,

А тобі - в печі палити,

А тобі - дрова рубати,

А малому - замітати.

Тільки хліба напекли - танцювати почали.

Це робота не легка - витинати гопака.

(Розгинаємо пальчики, починаючи з великого. Імітуємо пальчиками танок).

□□□□□

Пташенята в гнізді

Полетіла пташка-мати

Малюкам жуків шукати.

А малята не літають –

Із гніздечка виглядають.

(Всі пальці правої руки обхопити долонею. Утворити «гніздо». Коли ворушити пальцями правої руки, створюється враження, що у «гнізді» живі пташенята).

«Квітка»

Сяє сонечко привітне –
Квітка з пуп'янки розквітне.

(Пучки пальців обох рук зімкнути. Долоньки трішки круглясті, схожі на пуп'янок. Нижні частини долонь притиснути одну до одної, а пальці широко розставити по колу і трохи вигнути. Утворюється велика квітка, що розпустилася).

«Хрущ»

Я - малий веселий хрущ.
Мене знає кожен кущ.
Маю я красиві вуса
І нічого не боюся.

(Стиснути кулачок. Вказівний палець і мізинець розвести в різні боки («вуса»). Ворушити вусами).

«Квіточка»

Під снігом квіточка росте,
Красу на землю принесе,
Промінчик доторкнеться
І квітка усміхнеться.

(Показати руками шар снігу. Потім утворити руками квітку й торкнутися до її пелюсток, показуючи «промінчик». Далі квітка потроху розкриває пелюстки).

«Віяло»

В літню спеку віяло
Вітерцем повіяло.
З нами вітерець погрався –
І у віяло сховався.

(Зображати руками віяло. Потім пальчики ховаються в кулачок).

□□□□□

Пальчик, пальчик, де ти був?
Я з цим братом в ліс ходив,
А з цим братом борщ варив,
З цим я кашки скуштував,
А з найбільшим заспівав, заспівав.

(Дорослий бере в свою руку долоньку дитини і, промовляючи слова віршика, послідовно торкається до кожного її пальчика. Читаючи останні рядки, дорослий згинає долоню малюка в кулачок.

Далі дитина сама, промовляючи віршика, виконує відповідні рухи).

□□□□□

Ой на дубі дві ворони,

Дві ворони-каркарони:

«Кар! та Кар!»

«Кар! та Кар!» -

Влаштували тут базар.

(Під слова віршика дитина ритмічно стискає і розтискає кінчики пальців однієї руки – «ворони розкривають дзьоби»).

Вправу можна виконувати двома руками водночас.

КОНСУЛЬТАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ НА ДОПОМОГУ БАТЬКАМ**ПОРАДИ, ПАМ'ЯТКИ, РЕКОМЕНДАЦІЇ, КОНСУЛЬТАЦІЇ БАТЬКАМ****Як полегшити перебування дитини у закладі дошкільної освіти**

1. Організуйте життя дитини в сім'ї відповідно до режиму дня, якого дотримуються в закладі дошкільної освіти.

Цим ви значно полегшите маляті процес звикання до групи раннього віку.

2. Треба зацікавити сина чи доньку садочком, викликати бажання йти туди.

Не можна залякувати дитину садком, погрожувати: „Не слухатимешся – підеш у садок”. Це викликає страх перед закладом дошкільної освіти і, безумовно, погіршує стан дитини в період звикання до незнайомого оточення. Навпаки, слід викликати в неї бажання ходити до садочка: „Якщо слухатимешся, не плакатимеш, то підеш у дитячий садочок”.

3. Дитині значно легше пристосовується до умов суспільного виховання, якщо в сім'ї вона оволоділа елементарними навичками самостійності.

Іноді, прагнучи зекономити час, батьки поспішають самі вдягнути, нагодувати дитину, чим стримують формування в неї необхідних умінь. Такі діти, звикнувши до надмірної опіки, у яслах почуваються безпорадними і самотніми.

Допоможіть маляті навчитися самостійно сідати на дитячий стілець, пити з чашки, вчіть користуватися ложкою, їсти суп із хлібом, різноманітні страви, треба навчити дитину самостійно мити руки, брати активну участь у роздяганні, складанні одягу. Кожну спробу зробити щось самостійно обов'язково схвалюйте: „Молодець, ти сам уже вмієш їсти”. Не шкодуйте часу – маляті це дуже знадобиться. Досить складно буває маляті оволодіти правилами поведінки в у садочку. Особливо погано почуваються діти, яким у сім'ї нічого не забороняли. Перші вимоги вихователя (не бавитися під час занять, їжі, умивання, не хапати за волосся дітей; не брати речі зі столу вихователя тощо) викликають у них образу, а іноді плач. Треба поступово привчати дитину розуміти звернення до неї вимоги: „Не кидай іграшки, тримай у ручках, ось так”, „Треба помити руки, не можна їсти брудними руками”.

4. Навчіть маля гратися.

Діти, які тривало, не відволікаючись, граються іграшками, захоплюються грою і рідко згадують про розлуку з рідними, легше звикають до нового оточення.

Деякі батьки вважають, що будь-яка дитина сама добре вміє гратися. Насправді ж діти раннього віку просто маніпулюють іграшками, виконують

одноманітні дії, кидають, стукають, гризуть, не знаючи як застосувати їх. Тут на допомогу має прийти дорослий. Щоб гра була цікавою, тривалою, розвивала дитину, треба розкрити їй призначення іграшки і способи дії з нею (з чашки слід напувати ляльку, ведмедика, зайчика; у ліжечку лялька спатиме). Така спільна діяльність формує в дитини, крім ігрових умінь, потребу і навички спілкування.

5. Одна з головних причин труднощів перебування дитини в групі раннього віку – недостатній досвід спілкування з іншими дорослими і дітьми.

Дитина, яка спілкується лише із членами своєї родини, боїться сторонніх, не вміє правильно реагувати на їхні звертання. Звісно, опинившись серед дітей, незнайомих людей у яслах, таке маля почувається неспокійно. Іноді батьки самі мимоволі формують у сина чи доньки негативне ставлення до сторонніх, говорячи: «Не слухатимешся, оцей злий дядя тебе забере» тощо. Слід, навпаки, виховувати в дитини привітне ставлення до дорослих і дітей. Гуляючи з малюком, завжди можна знайти привід сказати, наприклад: «Подивись, як лагідно всміхається до тебе тьотя, і ти всміхнись»; «Підніми газету, що впала в дяді».

Щоб малюк сміливо входив у групу однолітків, не ховався за вихователя, відмовляючись гратися з дітьми, треба привчати його до контактів із дітьми заздалегідь, виховувати доброзичливе ставлення до них. Так, гуляючи з дитиною на ігровому майданчику, навчайте її нікого не ображати, не забирати іграшки, спонукати до гри з однолітками: «Покоти м'ячик, Ігорю. А тепер Ігор тобі покотить. Молодці, хлопчики, добре граєтесь».

6. Значну увагу слід приділяти розвитку мовлення.

Це теж полегшить адаптацію. Адже дитина зможе висловити свої бажання, повідомити про потреби за допомогою хоча б одного-двох слів або відповідаючи на запитання простим „так” чи „ні”, і вихователь зможе допомогти їй. Якщо ж малюка не навчили користуватися мовою, часто можна спостерігати таке: кричить, вередує, сердиться, що його не розуміють; не відповідає на лагідні запитання, відкидаючи запропоновані іграшки. Починають нервувати і дорослі, утративши надію заспокоїти маля. Щоб такого не сталось, навчайте дитину користуватися спрощеними, а потім і повними словами (самі вимовляйте слова правильно), звертатися з проханням, відповідати на запитання. Уважна мама звикла розуміти свою дитини і без слів. Та не треба завжди поспішати виконувати її бажання. Краще звернутися до дитини: „Що ти хочеш? Пити? Скажи: пи-ти”. Дитина повинна знати своє ім'я, розуміти назви частин тіла людини, найуживаніших побутових предметів та процесів (стіл, стілець, чашка, ложка, їсти, гратися, гуляти тощо). Дбаючи про це, називайте

словами добре знайомі дитині дії та предмети. Наприклад, одягаючи малюка: „Сашко вдягнеться і піде гуляти. Що будемо одягати: шапку, чобітки, пальто”.

7. Ніколи не виявляйте у присутності дитини своїх переживань, не шкодуйте з приводу того, що доводиться віддавати її до садочка. Навпаки, висловлюйте захоплення цікавими іграшками: усім своїм настроєм, ставленням до вихователя, інших дітей підкресліть упевненість, що вашій дитині буде тут добре.

Чим гратися малюкові

Окремо потрібно зупинитися на іграшках. Дуже часто дорослі, купуючи їх дитині, виходять з власних уподобань, інтересів, намагаючись певною мірою компенсувати обмеженість іграшкового асортименту в своєму дитинстві, тобто купують іграшку для себе. Або ж вважають, що велика кількість іграшок та їх розмаїття сприяють організації самостійної гри дитини, а їм, відповідно, забезпечать безвідривне виконання власних справ або спокійний тихий вечір. От і виходить, що збирається велика кількість іграшок та ігор, які лише займають місце, бо малюк ними не грається, оскільки всі ці дива сучасного дизайну його не цікавлять. А тим часом у кожному домі є багато такого, що ніяк не може зрівнятися з іграшками. Найцікавіше місце – мамина кухня! Найпростіша шумівка, дерев'яна ложка або каструлька, в яку можна спочатку багато чого покласти, а потім виймати потроху або відразу викинути, набагато цікавіші за будь-яку пластикову карусель з музикою! До того ж тут іде справжнє життя: після того, як мама якийсь час побуде на кухні - на столі з'являється щось смачненьке, й усі кажуть: «О, дуже смачно!» Спробуйте організувати діяльність вашого малюка саме тут, наприклад, так: виділіть секцію в кухонній шафі для нього, складіть туди кілька металевих баночок з кришками (добре, щоб їх можна було вкладати одну в одну), невелику каструлю, кілька мисочок, тощо, а також волоські горіхи чи кілька вимитих яблук, морквин абощо, які так цікаво розкласти по мисочках, складати в банку й закрити кришкою, а може, й скуштувати. Пізніше залучайте малюка до приготування обіду: доручіть вибрати буряки з-поміж картоплі чи моркви; відібрати червоні яблука чи перець з-поміж інших; віднести відібрані вами овочі в мийку, а, може, навіть помити їх, і не страшно, що вода буде й на підлозі, а маленького помічника доведеться перевдягати. Адже такі ситуації спільної діяльності сприяють розвитку дитини: вона знайомиться з різноманітним посудом, овочами, фруктами, їхніми назвами та ознаками (кольором, формою, величиною, щільністю, смаком, фактурою, матеріалом тощо). Ви допомагаєте синові чи доньці проявити свою самостійність і маєте

слухну нагоду для похвали: «Як гарно ти вмєєш це робити!» А найголовніше в такій ситуації з погляду малюка – **мама поруч! І він діє разом з нею!**

Цим правилом варто скористатися й тоді, коли ви пропонуєте синові чи доньці погратися. Проте не забуваєте: дитину треба вчити гратися. Без участі дорослого навіть найкращі іграшки не стимулюють активності, не розвивають свідомість, в кращому разі вони викликають однотипні, примітивні дії, які через це швидко набридають. Усі свої секрети та можливості іграшка розкриває перед дитиною лише з допомогою дорослого. А щоб викликати справжній інтерес до гри та іграшки, дорослі й самі мають гратися із задоволенням. Для цього намагайтеся на час гри з дитиною відключитися від сторонніх думок і турбот. Діючи з іграшками, малюк вчиться спілкуватися з дорослим, розв'язувати найпростіші практичні задачі. Не забувайте і про неформальний ігровий матеріал: здатність бачити в одному й тому самому предметі термометр, ложку, гребінець, викрутку, а, може й трубу – ось що залишиться непересічним досягненням дитячого мислення, стане передумовою розвитку уяви і творчості.

Поменше заборон!

Дитяча активність і допитливість, звісно, завдають багато клопоту дорослим, тож часто натрапляють на їхній опір та заборони, що продиктовано турботою про здоров'я та безпеку малюка. Червоною ниткою крізь весь цей період життя дитини проходить суперечність, яка полягає в тому, що дитина повна сил і активності, захоплено переживає свої нові можливості, що природно для її нормального розвитку, але при взаємодії зі світом натрапляє на перешкоди та активне обмеження дорослими її можливостей.

Діючи з предметами, малюк реалізує свою активну позицію в цьому світі, задовольняє головні життєві інтереси. Забороняючи йому діяти, дорослі позбавляють свого активного, допитливого, діяльного і життєрадісного малюка можливості мислити, переживати, прагнути, а отже, й повноцінно жити. І тоді стережіться ефекту бомби відстроченої дії, оскільки не виключено, що дитина виражатиме своє розчарування вибуховими нападами гніву.

Навіть найменші не бажають завжди залишатися в манежі. Дитина повинна мати змогу пізнавати світ, набувати нового досвіду. Тож завдання дорослого полягає не втому, щоб забрати в малюка всі небезпечні й заборонені предмети, а в тому, щоб організувати його активність і спрямувати її в потрібне русло та бути активним партнером маленького діяча в його непростій справі – пізнанні навколишнього світу.

Пам'ятка батькам

1. Особливості адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти

При вступі дитини раннього віку в заклад дошкільної освіти з'являється проблема адаптації, так званий «адаптаційний синдром», який є наслідком психологічної неготовності малюка до виходу з сім'ї.

2. Успішна адаптація залежить від:

- стану здоров'я дитини;
- розвитку навичок спілкування;
- особливостей його нервової системи;
- від грамотних дій батьків і педагогів ЗДО.

3. Критерії успішної адаптації:

- зовнішня адекватність поведінки (здатність легко і точно виконувати нові вимоги);
- внутрішній комфорт (емоційна задоволеність).

4. Складові, що впливають на процес адаптації дитини до перебування в ЗДО

Соціально - психологічний рівень, в який входить:

- ⇒ комунікативне спілкування з однолітками і дорослими;
- ⇒ рівень тривожності;
- ⇒ вплив сім'ї;
- ⇒ ступінь загартованості;
- ⇒ вже сформовані навички самообслуговування;
- ⇒ безпосередньо особистісні особливості малюка.

Психофізіологічний рівень адаптації.

Він характеризується:

- ⇒ особливостями психомоторного розвитку дітей раннього віку;
- ⇒ підвищеним ризиком розвитку адаптаційних порушень;
- ⇒ компетентність і професіоналізм педагогів.

Як подолати переживання батьків в адаптаційний період

- Насамперед усвідомте, що всі батьки дітей через це проходять. У жодному разі не карайте себе за те, що ви робите щось погане, залишаючи дитину в закладі дошкільної освіти. Будьте впевнені в тому, що малюк звикне до садочка, що в нього з'являться там нові друзі.

- Контролюйте свої емоції. Дитина відчуває ваші страхи й переймає їх. Якщо ви будете впевнені в тому, що все робите правильно, то й дитина буде спокійна.

- Не тримайте в собі тривоги й переживання. Обговорюйте їх із чоловіком, батьками, подругами, мамами інших дітей з групи, яку відвідує ваша дитина, педагогами закладу дошкільної освіти.
- Будьте впевнені й послідовні у своєму рішенні. І не бійтеся аргументувати його дитині.

Прийоми, що полегшують дитині ранкові прощання

1. Навчіться прощатися з дитиною швидко. Не затягуйте розставання. Інакше малюк відчує ваше занепокоєння і йому буде ще складніше заспокоїтися.
2. Покладіть малюку до кишеньки яку-небудь пам'ятну річ, що нагадуватиме про вас і про те, як сильно ви його любите.
3. Ніколи не намагайтеся «вислизнути» непомітно від дитини, якщо хочете, щоб вона довіряла вам.
4. Вигадайте забавний ритуал прощання й строго дотримуйтеся його, наприклад завжди цілуйте дитину в щічку, а потім ніжно потрітьтеся носиками або що-небудь подібне.
5. Не намагайтеся підкупити дитину, щоб вона залишалася в садочку за нову іграшку.
6. Чітко дайте дитині зрозуміти, що хоч би які істерики вона влаштовувала, їй все одно доведеться йти до садочка. Якщо ви хоч раз піддаєтесь дитині, надалі вам буде вже набагато складніше впоратися з її вередуваннями й слізьми.

Поради для полегшення розставання з дітьми

- Самі навчіться розлучатися з дитиною: вгамуйте тривогу і докори сумління через рішення вийти на роботу. Якщо мама впевнена, що з її малям у садку все буде гаразд, - так і буде.
- Дорогою розповідайте щось захопливе.
- Будьте чесні з дитиною. Не тікайте! Чітко скажіть: «Я йду на роботу, але я прийду за тобою після того, як ти поїси й поспиш».
- Дайте малюку із собою «талісман»: улюблену іграшку, вашу хустинку.
- Вигадайте ритуали прощання (усе, що відбувається регулярно, - заспокоює). Поцілуйте в кожну щічку, обійміть, дайте «п'ять»...
- Навчіть дитину знайомитися з іншими дітьми, звертатися до них по імені, просити, а не забирати іграшки, у свою чергу, пропонувати іграшки іншим дітям.

- Не піддавайтеся на маніпуляції дитини - плач, умовляння, гнів. Чітко кажіть: «Ти будеш ходити в садок тому, це ти вже великий. А я допоможу тобі».

- Найголовніше - не бійтеся сліз дитини, адже він поки не може реагувати інакше! Не дратуйте дитини своїми сльозами і нервозністю. Багато мам не можуть стримати емоцій при розлученні з дитиною вранці, коли дитина йде до групи.

- Пам'ятайте, що заклад дошкільної освіти - це перший крок у суспільство, імпульс до розвитку знань дитини про поведінку в суспільстві.

- І ще. За час, проведений у розлуці з мамою, у малюків... немов сідає батарейка. Дитина потребує «підзарядки» - тісного спілкування з мамою. Тому, навіть якщо в домі є інші діти, хоча б півгодини приділіть особисто малюку. Разом погуляйте, почитайте книжку. А ввечері візьміть на руки, поколисайте, зайвий раз обійміть: тілесний контакт обов'язковий! Адже ваше сонечко дуже сумує за вами.

Рекомендації батькам

Робіть!	Не робіть!
Радійте вашому синові й доньці	Не перебивайте дитину
Розмовляйте з дитиною турботливим, підбадьорливим тоном	Не примушуйте дитину робити те, до чого вона не готова
Слухайте дитину уважно, не перебиваючи	Не змушуйте дитину робити щонебудь, якщо вона втомилася, засмучена
Встановіть чіткі та певні вимоги до дитини	Не кажіть: «Ні, вона не червона», краще скажіть: «Вона синя»
У розмові з дитиною називайте як можна більше предметів, їх ознак, дій з ними	Не влаштовуйте для дитини безліч правил: вона перестане звертати на них увагу
Будьте терплячі	Не ображайте дитину
Кожен день читайте дитині і обговорюйте прочитане	Не очікуйте від дитини розуміння всіх логічних правил
Заохочуйте в дитині прагнення ставити запитання	Не очікуйте від дитини розуміння всіх ваших почуттів
Частіше хваліть дитину	Не очікуйте від дитини розуміння абстрактних міркувань і пояснень
Заохочуйте грати з іншими дітьми	Не порівнюйте дитину з жодною

	іншою дитиною (<i>братом або сестрою, сусідами тощо</i>)
Купуйте розвиваючі ігри та іграшки	Не слід постійно поправляти дитину, раз у раз повторюючи: «Не так, перероби»
Намагайтеся проявити інтерес до того, що їй подобається робити (<i>колекціонувати, малювати</i>)	Не вимагайте занадто багато - пройде чимало часу, перш ніж дитина навчиться самостійності
Цікавтесь життям і діяльністю вашої дитини в дитячому садку	Не критикуйте дитину
Дбайте про те, щоб у дитини були нові позитивні враження, про які вона змогла б розповісти	Не забороняйте спілкуватися з іншими дітьми

Рекомендації батькам щодо адаптації дитини

1. У період адаптації вдома необхідно дотримуватися режиму дня, більше гуляти у вихідні дні, знизити емоційне навантаження.
2. У період адаптації дитини до нових умов закладу дошкільної освіти потрібно бути особливо уважними до її поведінки, настрою, самопочуття.
3. Дуже важливо вранці створювати атмосферу гарного настрою, це зумовлює успіх протягом дня перебування в закладі: розбудіть дитину лагідним словом, м'яким дотиком руки до чола.
4. Говоріть дитині вдома, що в садочку їй буде добре, там багато гарних іграшок, хороших діток.
5. Не погрожуйте дитині закладом дошкільної освіти як покаранням за гріхи й неслухняність.
6. Пам'ятайте, що ваше хвилювання передається дитині. Щоб запобігти цьому, заздалегідь познайомтесь з вихователями та особливостями організації життя в групі.
7. Заздалегідь продумайте, як зробити, щоб дитина спочатку не залишалась у закладі на цілий день, а лише на декілька годин. У перші дні відвідування садка не залишайте одну, побудьте з нею певний час на прогулянці. Не запізнюйтеся, забирайте дитину вчасно. Поступово збільшуйте її перебування в групі протягом тижня, починаючи з 1-2 годин, щоб дитина усвідомила: розлука з мамою тимчасова, мама завжди повертається.
8. Забезпечуйте єдність виховного впливу всіх членів сім'ї, говорите дитині чітко, що можна робити, як це зробити, а що не можна робити і чому. Тоді ваша дитина розумітиме, чого конкретно ви вимагаєте від неї.
9. Цікавтесь у вихователів вашої дитини, як вона грається, як спілкується з іншими дітьми.

10. Обов'язково повідомте вихователів групи про звички та вподобання, про особливості здоров'я і поведінки вашого малюка.

11. Проконтролюйте, аби початок відвідування закладу дошкільної освіти не припав на епікризні терміни: 1 рік 3 місяці, 1 рік 6 місяців, 1 рік 9 місяців, 2 роки 3 місяці, 2 роки 6 місяців, 2 роки 9 місяців, 3 роки.

12. Завітавши перший раз у заклад дошкільної освіти, відвідайте практичного психолога ЗДО, познайомтеся з ним.

Вислови, які не можна говорити дитині, яку віддають до закладу дошкільної освіти

Ці 10 висловів, які дуже часто використовують батьки, можуть зашкодити швидкій і безболісній адаптації дитини до закладу дошкільної освіти. Деякі з них лякають дитину, інші її вводять в оману, але всі вони - заважають адаптації. Дізнайтесь, які фрази слід забути, якщо ваша дитина збирається в садочок.

1. *Вчись їсти самостійно, бо в садочку ніхто годувати тебе не буде!* - таким чином ми формуємо негативну налаштування дитини до закладу дошкільної освіти. Краще скажіть: «Ти вже можеш їсти сам, ти вже такий дорослий! Мені так подобається дивитися, як ти самостійно їси!»

2. *Ану поділись іграшкою - в садочку доведеться ділитися! Там всі іграшки спільні!* - для дитини це не аргумент, а для того, щоб малюк зміг взаємодіяти з іншими дітками, йому потрібно цьому навчитися. Краще скажіть: «Дивись, як хлопчик хоче твою іграшку, давай дамо йому трішки погратися, він пограється і поверне!»

3. *Не плач, бо віддам в дитячий садок!* - так ми залякуємо дитину, формуємо враження, що в садку погано і там можуть скривдити.

4. *Заспокойся, бо заведу в дитячий садок і там залишу!* - знову ж таки, лякаємо дитину ще й тим, що мама може хотіти позбутися її, а значить не любить...

5. *Там не страшно! Не бійся! Вихователька не буде тебе ображати!* – «не» дитиною не сприймається. Дитина чує: «Потрібно боятися, в садку страшно, а вихователька може скривдити».

6. *Я буду з тобою в групі сидіти! (якщо насправді ви не збираєтесь цього робити) - це обман.* Обманюючи малюка, ми самі собі копаємо яму, оскільки з часом він перестане нам довіряти, почне обманювати сам. Тому, якщо ви пообіцяли залишитися з дитиною - залишіться, і не йдіть поки малюк на це не погодиться.

7. *Я тобі куплю ..., якщо ти підеш в садочок!* - малюк звикне до того, що кожен раз мама щось купує і з часом почне маніпулювати і вимагати щораз більше і більше.

8. *Будь-який негатив про вихователів, помічників вихователя дитини, садочок загалом, навіть просто інтонація (в присутності дитини) - малюк складає враження про вихователів з ваших слів. Якщо ви негативно відзиваєтеся - значить вихователі погані, тому з ними залишатися небезпечно.*

9. *Не плач! Дивися, інші діти не плачуть! А ти... - не варто порівнювати дитину з іншими. Ніколи. Ні за яких обставин! Краще скажіть: «Тобі сумно / гірко, що доводиться залишатись без мами. Я теж сумуватиму за тобою!»*

10. *В садочку так весело! Там стільки іграшок! Там стільки діток! Всі граються, веселяться!* - ці вислови здатні викликати в дитини завищені очікування і сформувані враження, що садочок - це розвага, і що в садочку одразу з першого ж дня буде так прекрасно.

Тому краще говоріть правду, більш стримано, попереджайте, що з дітками доведеться спочатку познайомитися, що в садочку будуть заняття і вихователь, яку потрібно буде уважно слухати.

КОНСУЛЬТАЦІЇ БАТЬКАМ

Уникайте помилок

Помилка №1. «Зникнення мами»

Коли мама приходить з дитиною в заклад дошкільної освіти вперше, малюк часто розслаблений і зацікавлений тим, що бачить. Як ми знаємо, увагу маленької дитини легко привернути чимось новим і цікавим. Мама дуже рада, що дитина захопилася грою, і тихесенько, щоб його «не тривожити», збігає, не попрощавшись з дитиною і не повідомивши йому, що уходить.

Тепер уявіть собі, що відчуває маленька дитина, мама якої раптом зникла невідомо куди, не попрощавшись, і невідомо, коли вона прийде і чи прийде взагалі.

У дитини виникає відчуття, що тепер мама може раптово зникнути в будь-який момент його життя, не попередивши і не попрощавшись з ним, тобто він може маму просто втратити. І він буквально «приліплюється» до неї і психологічно і фізично на довгі місяці, бояться втратити її з виду.

У багатьох випадках доводиться відкласти відвідування садка мінімум як на півроку, тому що дитина впадає в істерику при найменшому згадуванні про дитячий садочок, не кажучи вже про те, щоб туди йти. Будьте чесні з дитиною. Не тікайте! Чітко скажіть: «Я йду на роботу, але я прийду за тобою після того, як ти поїси й поспиш».

Помилка №2. «Тривале перебування»

Деякі батьки вважають, що дитину краще відразу ж залишити на півдня або цілий день, щоб вона швидше звикла до дітей і вихователя. Це є

помилкою. Відвідування садка потрібно починати поступово. Є різні схеми відвідування, загальна ідея така: спочатку приходити і гуляти на тому ж майданчику, на якому гуляє група, потім приводити дитину в групу на 30 хвилин - 1 годину, під час вільної ігрової діяльності і чекати дитину в коридорі, потім забирати. Поступово дитина звикає і до дітей, і до вихователя, і до навколишнього оточення. Потім її можна залишити одну на 1-2 години, потім з ранку і до обіду, потім з обідом, потім - залишити на денний сон і забрати. Потім вже залишати на цілий день. Немає чітких рекомендацій, скільки часу має тривати кожна стадія. Потрібно дивитися на самопочуття дитини, на свою материнську інтуїцію і рекомендації вихователя.

Помилка №3. «Швидкі збори»

Так як батькам шкода будити малюка і хочеться, щоб він проспав якомога довше, його будять практично «впритул» до часу, коли вже потрібно виходити в садок. У підсумку, збори виходять нервові, поспішні, у мами немає часу дати малюку уваги і ніжності, які йому необхідні, особливо коли він ще ніжитья в ліжку. Дитина тільки й чує: «Давай швидше», «Ми спізнюємося в садок», «Потім поговоримо» і так далі. Настрій зіпсований у всіх, і дитина йде в садок в засмучених почуттях. Тому краще будити малюка заздалегідь, щоб було достатньо часу на неспішні збори, щоб можна було приділити увагу малюкові, поки він лежить в ліжечку - зробити масаж, погладити ніжки і головку, заспівати пісеньку, полоскотати, поцілувати та інші ніжні слова і дії.

Помилка №4. «Неправильний режим дня»

Багато батьків не замислюються над тим, наскільки режим дня дитини відповідає тому режиму дня, який потрібно буде дотримуватися, коли дитина буде відвідувати заклад дошкільної освіти. Дитині, яка звикла лягати спати після 22.00, вкрай складно буде прокидатися о 7 ранку. А в садок, як правило, потрібно вставати дуже рано. Згадайте, як відчуває себе ваш малюк, коли він не виспався? Він тре очі, вередує, сам не розуміє, чого хоче, стає плаксивим. Діток, яких батьки заздалегідь не перевели на режим дня садочка, відразу видно в групі. Вони труть сонні очі, вони плаксиві і дратівливі, болісно сприймають все, що відбувається навколо. Щоб перший досвід дитини в закладі був пофарбований позитивними фарбами, не полінуйтеся заздалегідь перевести вашого малюка на правильний режим. Тоді він зможе прокидатися легко і йти в групу в гарному настрої!

Перші дні в закладі дошкільної освіти - як їх пережити?

Період адаптації до закладу дошкільної освіти є не зовсім простим для дитини та її батьків. Насправді, перші дні в садочку зовсім необов'язково повинні бути занадто важкими для дитини.

Наскільки легко і непомітно пройдуть перші дні малюка в закладі, дуже багато в чому залежить від його батьків. Адже практика свідчить про те, що мамі набагато складніше звикнути до нової обстановки, ніж дитині.

Але, в будь-якому випадку, якщо Ви не хочете, щоб малюку передалася Ваша невпевненість і хвилювання, не варто цього показувати. Та й хвилюватися занадто таки не варто.

Батькам необхідно докласти максимум зусиль для того, щоб перший день у садочку став для малюка справжнім святом.

Розкажіть йому заздалегідь, що його там чекає і повідомте про те, що у нього скоро з'являться багато нових друзів.

Забираючи дитину після першого дня у закладі, розпитайте його про те, де він гуляв, які там були іграшки, з ким познайомився.

Обов'язково поцікавтеся, що найбільше сподобалося Вашій крихітці. Таким чином, дитячий садочок у дитини буде асоціюватися тільки з позитивними емоціями.

Іноді легко впоратися з адаптацією в закладі допомагає улюблена іграшка малюка, тому дозвольте дитині захопити її з собою.

Дуже важливо заздалегідь визначити, хто поведе дитину в дитячий садок. Буде краще, якщо малюка відведе той, з ким він менше всього вередує.

У перші дні в дитячий садок особливо важливо не спізнюватися, оскільки прийшовши вчасно, дитина зможе побачити, як приходять інші діти, як вони прощаються з батьками і залишаються з вихователями.

Постарайтеся не затягувати ранкове прощання, так як це буде дуже важко і для дитини і для Вас. Повірте, в більшості випадків, як тільки мама чи тато йдуть, малюк відразу ж перестає плакати і заспокоюється.

Забирати дитину із закладу в перші дні бажано вже через кілька годин, поступово збільшуючи час перебування.

«Алгоритм адаптації дитини до закладу дошкільної освіти»

Цей алгоритм допоможе батькам, котрі віддають дитину в заклад дошкільної освіти. А також може стати в нагоді вихователям і психологам ЗДО, в якості основи для розробки покрокових рекомендацій щодо адаптації дітей до умов закладу.

За місяць до того, як віддавати дитину в заклад дошкільної освіти:

1. Розповідайте про садочок, про те, що там роблять діти, як там все влаштовано.
2. Гуляйте поблизу закладу дошкільної освіти, наголошуючи, що скоро і ваш малюк туди ходитиме.
3. Відповідайте на всі запитання дитини тільки правду.

4. Приділіть досить уваги тому, щоб навчити дитину ділитися іграшками, обмінюватися іграшками, відстоювати своє. Наголошуйте на різниці між особистими і спільними іграшками.

За тиждень до знаменної дати:

1. Підіть з малюком в заклад дошкільної освіти на екскурсію, зайдіть в майбутню групу, познайомтесь з вихователькою.

2. Говоріть з вихователькою доброзичливо, ввічливо, щоб продемонструвати дитині, що з нею вона буде в безпеці.

3. Кожного дня нагадуйте дитині, що скоро (наприклад наступного понеділка) вона піде в дитячий садок.

Перший день в закладі дошкільної освіти

1. Приведіть дитину в той час, коли вихованці гуляють на вулиці. Залишайтеся з дитиною увесь час, поки діти на прогулянці. Розмовляйте з вихователькою, намагайтесь спонукати дитину до самостійної гри з дітьми. Якщо ви привели дитину в групу, а не на прогулянку: мама повинна бути у вільному доступі для дитини, не залишайте малюка, будьте з ним. Перебування в садку не більше 2 годин.

2. Після закінчення прогулянки заберіть дитину додому, похваліть її за перший день в дитячому садку. Влаштуйте вдома маленьке свято “Перший день в дитячому садку”. Підіть з малюком в кафе, або в парк, проведіть весело час разом.

3. Обов’язково говоріть протягом дня про те, що сьогодні знаменний день, а завтра ви теж підете в дитячий садок.

Другий день в закладі дошкільної освіти

1. Приводьте дитину в групу перед прогулянкою. Так, щоб малюк побув трохи в групі, а потім разом з усіма збирався і вийшов на вулицю. На цей раз залишайтеся дещо в стороні (в роздягалці, на відстані). Але все ще не залишайте малюка в садку, нікуди не йдіть. Тривалість перебування в дитячому садку - 2 год. Якщо дитина виявить бажання побути довше, ніж в попередній день - можна, але не змушуйте до цього.

2. На шляху додому, зробіть щось приємне для малюка (купіть щось смачненьке, маленьку іграшку, погуляйте довше, підіть на гойдалку тощо).

3. Вдома продовжуйте обговорювати з близькими, який малюк молодець - **ВЖЕ ХОДИТЬ** в дитячий садок!

Третій день в закладі дошкільної освіти

1. Цей раз приходьте зранку. Дивіться по дитині: варто залишити її в групі з вихователькою, а самій відлучитись, чи ні. Але обов’язково скажіть: “Ти побудеш з вихователькою і дітками, а я піду в магазин, на збори батьків, на роботу, на зустріч тощо, я повернусь, коли ви будете гуляти і заберу тебе”.

Якщо ваш малюк дуже тривожний і не відпускає - не йдіть, але протягом першого тижня в садку намагайтесь домовитись із ним, щоб погодився.

2. Залишаючи дитину, при ній обміняйтесь номерами телефону з вихователькою. Наголосіть, що малюк може звертатися до виховательки, якщо захоче в туалет, пити або щось інше.

3. Приходьте за дитиною на прогулянку. Швидше за все, малюк захоче ще погратися з дітками. А можливо і пообідати. Тривалість перебування в садку регулюйте, зважаючи на бажання і настрій дитини. Якщо вона хоче залишитись на обід - прекрасно.

Перший тиждень в закладі дошкільної освіти

1. Перший тиждень водимо дитину в садочок лише на півдня. На сон ще не залишаємо. Звичайно, якщо дитина сама проявить ініціативу - забороняти не потрібно!

2. Будь-які зміни в тривалості перебування дитини в садку повинні вноситися лише за згодою самої дитини.

3. Будь-яка ініціатива дитини залишитись на довше - повинна підтримуватися.

4. Хваліть малюка за те, що він пішов у садок, радійте разом з усіма близькими, що трапилася така подія!

5. Якщо правила садочку дозволяють, можна дати дитині з собою улюблену іграшку, щоб малюку було легше.

6. Створюйте позитивні емоції після відвідування садка, але з кожним днем зменшуйте інтенсивність. Якщо в перший день ви ходили разом на морозиво, катались на каруселях, відвідали зоопарк, то в останній день тижня досить просто купити дитині маленький презент (олівці, наклейки, печиво, улюблений фрукт).

7. Правильно реагуйте на почуття дитини. Якщо малюк плаче, не забороняйте і не заперечуйте його почуттям. Скажіть, що ви розумієте, як йому сумно, важко без мами. Нехай відчує, що ви приймаєте його почуття, що вони нормальні.

Другий тиждень в закладі дошкільної освіти

1. Тепер домовляйтесь з дитиною про те, щоб залишати її в групі до сну, а ви самі тим часом підете на роботу / у справах тощо.

2. Приходьте за дитиною так, щоб вам доводилося трішки зачекати, поки закінчиться обід.

3. Хваліть словами за проведений день в дитячому садку, уважно слухайте і співпереживайте дитині.

4. Протягом тижня говоріть дитині, що вона залишиться в дитячому садку для денного відпочинку (сну), скажіть, що скоро і він (ваш малюк) теж буде

залишатися на денний сон. Йому виділять його власне ліжечко, ви купите йому гарну піжаму, а забирати його будете одразу після сну. Він прокинеться, а ви уже його чекаєте!

5. В кінці тижня домовтеся з дитиною про те, щоб залишитися на денний сон. Прийдіть забирати дитину так, щоб довелося зачекати, поки вона прокинеться.

6. В кінці тижня влаштуйте невелике свято “Малюк ходить в дитячий садок вже 2 тижні!”

Далі поступово збільшуйте тривалість перебування настільки, на скільки потрібно. Намагайтеся наполегливо переконувати, домовлятися з дитиною, щоб на це отримувати її згоду.

Пам’ятайте, якщо малюк пропускає дитячий садочок більше, ніж 21 день, вам доведеться знову пройти всі кроки для адаптації. Можливо, це відбудеться дещо швидше, ніж в перший раз, але будьте готові до чергового “Першого разу в дитячий садок”.

Як підготувати малюка до вступу в заклад дошкільної освіти

Вашому малюку від 1,6-х до 3-х років. Він підріс і ви вирішили, що вже може ходити в заклад дошкільної освіти і треба з’ясувати, в який саме. Але яким би чудовим не був заклад освіти, який ви обрали, - для вашої дитини це світ чужих людей. Певні моменти адаптації дитини до дитячого садка можна пом’якшити або взагалі зняти, якщо зважити всі особливості нової ситуації. Тоді вступ у ЗДО відбудеться для малюка без стресу. Тому варто потурбуватися про те, щоб підготувати малюка до вступу в новий світ. Витрачений на це час повернеться до вас впевненістю малюка в новій ситуації, збереженням його здоров’я і ваших нервів.

Отже, як підготувати доньку чи сина до вступу в заклад дошкільної освіти?

Насамперед підготувати треба себе, шановні батьки! По-перше – до того, що при звичаєння малюка до умов закладу – складний і досить тривалий процес. І підганяти його та поспішати самим аж ніяк не варто. І якщо вас чекають на роботі, то почати привчати дитину до закладу потрібно за 3-4 місяці до виходу на роботу. По-друге, ви не маєте жодним подихом чи поглядом, не говорячи вже про слова чи інтонацію, закласти сумнів в дитячу душу про те, що в дитячому садку їй буде добре. Ви маєте усвідомлювати, що ваші слова, дії у вихованні малюка обумовлюють, наскільки легко або важко зможе ввійти донька чи син у нові умови життя – умови закладу дошкільної освіти.

Привчаємо до самостійності

Дитина як особистість вже починає формуватися наприкінці першого року життя. Пам'ятайте: вона зовсім не байдужа до того, як оцінюють її дорослі (батьки та чужі).

У деяких сім'ях дитину довго вважають маленькою. Не бажають і не вміють побачити, що вона дорослішає, опікують як безпомічну істоту, блокують розвиток її самостійності. Виконують все за дитину, а вона лише самовдоволено відкриває рот перед простягнутою ложкою, вередливо підставляє ногу, щоб на неї натягли чобітки. Дорослі, особливо бабусі, роблять своєму улюбленцю «ведмежу» послугу – виставляють дитину перед чужими людьми невмійкою, від чого самому малюку стає ніяково. Такі діти, звикнувши до надмірної опіки, у дитячому садку почуваються безпорадними і самотніми. Проте, дитині легше буде пристосуватися до умов закладу, якщо в сім'ї вона оволодіє елементарними навичками самообслуговування.

Отже, якими навичками самообслуговування та культурно-гігієнічними навичками має володіти дитина 3-річного віку:

- акуратно та самостійно їсти; ретельно пережовувати їжу; користуватися серветкою; не кришити хліб; не проливати суп; виходити з-за столу тільки після закінчення їди; дякувати;

- засукувати рукава під час умивання, мити руки і обличчя, не розбризкуючи воду, не обливати одяг; користуватися милом; витирати руки і обличчя рушником, вішати його на місце;

- своєчасно користуватися носовою хустинкою; туалетом; бути охайним, причісуватися, помічати та усувати самостійно чи з допомогою дорослих недоліки, неохайність в одязі;

- самостійно або ж невеликою допомогою дорослого одягатися, намагатися застібнути гудзики, самостійно знімати одяг та взуття, акуратно складати одяг;

- вранці чи після денного сну допомагати дорослим застеляти ліжко.

Якщо вашому малюку ще немає 3-х років, потурбуйтеся про те, щоб він мав хоча б елементарне уявлення про побутове самообслуговування, тобто був у процесі оволодіння певними навичками.

Саме ці навички самообслуговування визначені програмами для закладів дошкільної освіти як посильні для оволодіння і потрібні для становлення маленької людини.

Якщо дитина опанує ці навички з раннього дитинства, вона буде виконувати їх надалі без зайвих нагадувань.

Дитина всього вчиться вперше. Є вміння, якими вона наче оволодіває сама, наслідуючи дорослих: зняти черевики, скласти на стільчик свій одяг. Є вміння, яких її навчають: застібати гудзики, розстібувати пряжку, зав'язати шапочку тощо. Дитині цікаво все. Тільки треба не відбити бажання. Частіше хваліть,

заохочуйте, підтримуйте малюка навіть тоді, коли він надів сорочку навиворіт. Бо він так старався, він прийшов вам показати, як він одягався, який він молодець і чекає схвалення. Скажіть йому: «Як добре і швидко ти одягся». А потім ненав'язливо перевдягніть його, розкажіть, як відрізнити лицьову сторону одягу від вивороту. Схваленнями ви створите емоційно сприятливий стан. І цим ви доб'єтесь більшого успіху, ніж готовими зірватися з ваших вуст докорами. Варто зважати на те, що осудження значною мірою менш інформативно, ніж схвалення, оскільки, сварячи дитину, ми говоримо їй про те, чого не можна робити, але нічого не кажемо про те, що і як треба.

Не обмежуйте діяльність дитини надто суворо. Намагайтесь, щоб дитина була не простим спостерігачем, а активним учасником всіх доступних їй побутових процесів: разом з вами вона має готуватися до прогулянки, прийому їжі, прибирати своєму ігровому куточку; вчитися під час купання користуватися губкою, мити шию, руки. Якщо залучати малюка все це робити систематично, то досить швидко багато чого він навчиться виконувати самостійно без зайвих нагадувань.

Учіть малюка самостійно їсти, одягатися і роздягатися, контролювати власні фізіологічні потреби і навіть по можливості допомагати вам у домашніх справах. Такий малюк росте незалежним, впевненим, відкритим.

У перші дні в закладі дошкільної освіти без мами, без її опори і захисту треба розраховувати лише на себе. Незнайомих дорослих малюк тримає на відстані, а тут слід близько контактувати з ними під час одягання, годування тощо. До того ж все це вони роблять зовсім не так, як мама чи бабуся. У дитини нарощується несприйняття такої допомоги, протест. Отже, виникає ще одна ситуація, яка погіршує її самопочуття. Тому питання самостійності дитини – зовсім не марне для сім'ї, яка планує віддати дитину до закладу дошкільної освіти.

Привчений самостійно одягатися і роздягатися, умиватися та охайно їсти, користуватися за потреби носовичком, рушничком, горщиком – малюк буде почуватися в нових умовах значно легше і впевненіше, ніж той, що приходить до закладу нічого не вміючи, відчуваючи свою безпорадність, безпомічність і потерпаючи від цього.

Упевненість у своїх можливостях відіграє не останню роль у позитивно-емоційному ставленні дитини до закладу дошкільної освіти.

Адаптація дитини до закладу дошкільної освіти

Дитина іде до закладу дошкільної освіти. Напевно, немає батьків, які б не хотіли, щоб цей етап пройшов легко, спокійно, щоб малюк з задоволенням і без криків відразу ж пішов до дитсадка. Але так буває досить рідко. Частіше діти

перших кілька днів чи тижнів плачуть, не хочуть відпускати маму. І в цьому немає нічого незвичного. Для дитини початок відвідування садочка — це стрес. І наше з вами завдання пом'якшити його настільки, щоб він пройшов непомітно і без неприємних наслідків. Тому пропоную 14 правил для батьків, щоб адаптація дитини пройшла якомога легше і швидше.

- **Віддавати дитину в заклад краще в теплу пору року, коли діти більшість часу проводять на прогулянці.** Так дитині буде легше адаптуватися, оскільки ігри на свіжому повітрі, пісочниця - все дуже нагадує звичні умови її повсякденного життя.

- **За тиждень-два привчити дитину до режиму, який встановлено в ЗДО і ввести в раціон дитини страви, які готують в садочку.** Таким чином на 2 стресових моменти стане менше. Дитина повинна звикнути прокидатися зранку (наприклад, о 7:00), спати вдень з 13:00, снідати і обідати приблизно в той же час, що і в садочку. Тоді їй буде легше звикати до умов закладу освіти.

- **Навички самообслуговування.** Навчіть малюка одягатися, роздягатися, їсти ложкою, відучіть від одноразових підгузків. Звичайно, якщо вам доводиться віддавати дитину в дитсадок в дуже ранньому віці, то ці навички можуть бути ще не сформовані на достатньому рівні. Головне, щоб дитина хотіла і пробувала самостійно одягатись чи їсти, а також вміла попросити про допомогу. Тоді вона комфортніше і впевненіше почуватиметься серед однолітків, серед яких знайдуться ті, що вміють робити це самостійно.

- **Сформувати позитивну установку на садочок.** Це дуже важливий пункт! Ніколи не лякайте дитину садочком. Такі фрази, як: “Заспокойся, бо відведу в садок”, “От підеш в садочок - побачиш!” здатні сформувати у дитини установку на те, що в садочку погано і його варто уникати всіма силами. Не використовуйте фрази, які містять негатив для дитини (“А в садочку тобі доведеться таке їсти!”, “От підеш в садочок, а там треба ділитися з дітками!”). Розповідайте дитині про садочок, гуляйте біля нього, спостерігайте за дітьми на майданчику в дитячому садочку, коментуючи все, що побачили.

- **Не обманюйте дитину!** Говоріть так, як є. Не варто дуже розхвалювати садочок, щоб потім у дитини не було розчарування. “Так, ти прийдеш в групу, а там багато діток. Спочатку ти нікого не знатимеш, але вихователька допоможе подружитись і вам буде весело!”. “Так, тобі доведеться бути в садочку без мами, я теж буду сумувати за тобою, але ввечері я обов'язково за тобою прийду!” - ось так краще розмовляти з дитиною.

- **Навчіть дитину відпускати маму, гратися самій іграшками.** Звичайно, не у всіх є така можливість, але добре, якщо у дитини є регулярний досвід того, що мама відлучається на декілька годин, а малюк тим часом залишається з татом, бабусею, нянею... Діти, які ніколи не розлучалися з

мамою, так само, як і ті, у яких був невдалий досвід такого розлучення, можуть довше адаптуватися до ЗДО.

- **Навички спілкування.** Покажіть дитині, як ділитися іграшками, як просити іграшку, як звертатися до дорослих. Ці навички придатяться їй буквально з першого ж дня. Для підготовки дитини до садочка, відвідуйте групи раннього віку, хоча б для того, щоб дитина звикла до дитячого колективу, занять і необхідності слухати і чути дорослого.

- **Спілкуйтеся з вихователями з повагою і доброзичливо.** Дитина дуже уважно слідкує за вашими емоціями, реакціями, поведінкою. Таким чином, вона ставиться до інших людей так, як ви ставитесь до них, вона переймає ваше ставлення. Тому, прийшовши в дитячий садок вперше, дитина повинна відчувати і зрозуміти, що вихователь - це “добра тьотя”, бо мама з нею привітна, спокійна і доброзичлива.

- **Обов'язково прощайтесь, не тікайте, залишаючи дитину.** Це стосується не тільки в ЗДО, але і будь-яких моментів розлучення. Дитині набагато легше зрозуміти, що мама іде і скоро повернеться, ніж збагнути, куди мама раптово поділася. В останньому випадку діти починають придумувати, що мама покинула їх і більше ніколи не повернеться. Тоді починаються сльози, переживання, істерики, небажання відпускати маму ні на секундочку.

- **Не порушуйте звички на перших порах, навіть погані (смоктання пальця, соски тощо).** Якщо ваш малюк смочке соску, палець чи має ще якусь звичку, не намагайтесь відучити від неї паралельно з вступом до ЗДО. Так ви додаєте ще один стрес вашій дитині. Зачекайте поки дитина адаптується до садочка, тоді займіться звичками. Або ще краще, відучіть від звички заздалегідь, ще до початку відвідування садочка.

- **Дитині більше уваги, тепла, ласки.** Малюку, який почав ходити в ЗДО, приділяйте більше уваги, тепла, ласки, більше обіймайте, демонструйте свою любов, більше часу проводьте разом. Таким чином ви компенсуете ту нестачу мами протягом дня і ще раз переконаєте, що мама продовжує любити, а не покидає в садочку, бо більше не любить.

- **Якщо дитині важко розлучатися з матір'ю,** нехай відводить до ЗДО тато, бабуся чи ще хтось. Хоча б на перших порах.

Пам'ятайте, ДИТИНА ВІДЧУВАЄ ВАШУ ТРИВОГУ! Тому стояння під дверима групи і прислухання до того, що там відбувається, ходіння навколо садочка і “заглядання у вікна” ні до чого хорошого не приведе. Дитина, котра відчуває мамину тривогу чи страх, починає сама боятися і думати, що в садку з нею може трапитися щось неприємне. Для такої дитини період адаптації може не закінчуватися дуже довго - поки мама не заспокоїться і не відпустить свої переживання.

Приймати почуття дитини. Виключити нотації, переконання... Якщо дитина плаче в садочку, сумує за мамою, ніколи не заперечуйте її почуття, не намагайтесь зразу ж переконати, що ці почуття марні. Просто прийміть їх, покажіть, що ви розумієте, що це нормально так відчувати. Скажіть: «Так, я бачу, ти дуже сумував/сумувала!» «Тобі було страшно, сумно...».

Додаток 5

ІГРИ З СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДЛЯ БАТЬКІВ

Подивимося, що у відерці

Вам будуть потрібні: відерце або коробка з кришкою, яскраві іграшки. Складіть іграшки у відерце, закрийте кришкою і віддайте його дитині. Попросіть малюка відкрити відерце. Витягайте іграшки, розкладайте їх так, щоб вони не загороджували один одного. Дістаючи іграшки, описати кожен з них: «Подивися, яке червоне яблуко. Дуже красиве! А ось - зелений кубик. Ми покладемо його поряд з яблуком». Розклавши іграшки, помилуйтеся ними. Радійте разом з дитиною кожній речі, щоб вона відчувала ваш емоційний настрій. Нехай малюк потримає в руках кожен предмет, пограє з ним. По закінченні заняття попросіть дитину зібрати всі предмети у відерце і накрити його кришкою. Допоможіть малюкові навести порядок.

Гра сприяє розвитку дрібної моторики, колірнього сприйняття.

Хто що їсть?

Вам будуть потрібні: фігурки тварин і продукти, що вживаються цими тваринами, вирізані з картону. Змішайте всі фігурки, попросіть дитину роздати тваринам те, що вони люблять їсти: зайчику - морквину, кізочці - капусту, ведмедикові - мед, їжачку - гриби, білочці - горіхи і т. д. Якщо дитина не може виконати завдання, допоможіть їй, візьміть морквину і поцікавтеся, кому ви віддасте. І самі ж вигукнете: «Ну, звичайно ж, зайчикові! Це зайці люблять гризти морквину!»

Гра сприяє розвитку мовлення, дрібної моторики, знайомить з тваринним світом.

Вивчаємо частини тіла

Візьміться обома руками за вуха і скажіть: «У мене є вуха, а в тебе?». Спонукайте малюка помацати свої вуха «А навіщо нам вуха?». Потрясіть перед брязкальце вухом дитини, потім відійдіть подалі і ще раз потрясіть. «Вуха - щоб

чути!». «А скільки у нас вух? Ось, дивись, одне вухо, а ось - ще одне. У нас два вуха» Називайте і показуйте всі інші частини тіла, розповідаючи про їх функції.

Пірамідки

Вам будуть потрібні: 2-3 пірамідки з насадками різних форм і кольорів. Зніміть насадки з усіх пірамідок і перемішайте їх. Розглядаючи по одній, називайте колір і форму насадок. Дозвольте дитині зібрати пірамідки так, як їй захочеться. Якщо на одну пірамідку нанизані різні деталі, зверніть на це увагу малюка. Ще раз змішайте насадки, допоможіть дитині зібрати пірамідки правильно. Коментуйте свої дії: «Для цієї пірамідки нам потрібні кільця. Давай знайдемо всі кільця. Тепер нам треба вибрати саме велике кільце» і т. д. Порівняйте кільця за розміром і кольором. Пояснюйте дитині: «Ось це кільце - велике, а ось це - менше, давай знайдемо саме маленьке кілечко». Гра сприяє розвитку окоміру, логічного мислення, спостережливості. Допомогає вивчити колір і форму предмета.

Підбери колір

Вам знадобиться: 2 однакові пірамідки з двоколірними насадками. Зніміть насадки з пірамідок і змішайте їх. Поясніть дитині, що на одну пірамідку ми одягнемо жовті кульки (покажіть), а на іншу - зелені. Зберіть пірамідку разом з дитиною, повторюючи: «Дивися, я беру жовту кульку, де у нас пірамідка з жовтими кулями? А ось цю кульку ми на яку пірамідку одягнемо?».

Гра сприяє розвитку логічного мислення колірною сприйняття.

Конус

Вам буде потрібно: конусна пірамідка. Покажіть дитині конусну пірамідку. Нехай вона потримає її в руках, пограє з нею. Потім покажіть, як розбирається і збирається пірамідка. Звертайте увагу малюка на те, що кільця відрізняються за розміром і по діаметру отворів, намагайтеся пояснювати в доступній для дитини формі. Попросіть нанизати кільця на конус. Регулярні заняття допоможуть малюкові навчитися зіставляти розмір діаметра кільця з шириною конусоподібного стрижня. Зібравши пірамідку правильно, проведіть по ній рукою малюка, зверніть його увагу на те, яка вона рівна. Віддайте піраміду малюкові після того, як він наниже кільця, знову проведіть його рукою по пірамідці, фіксуючи нерівності.

Гра сприяє сенсорному розвитку дитини, знайомить із формою предметів.

Мішок з подарунками

Вам будуть потрібні: тканинний мішечок, великі предмети, знайомі дитині. Візьміть будь-які великі предмети: кубик, кільця від пірамідки, маленьку книжку і т. д. Розгляньте їх, дайте кожен з предметів малюкові в руки, потім складіть їх у мішечок. Запропонуйте дитині дістати що-небудь з мішечка, запитайте, що вона дістала. Після цього попросіть дістати конкретний предмет.

Наприклад: кубик. Починаючи з невеликої кількості предметів, додавайте на кожному занятті до 1-2 іграшки.

Гра сприяє сенсорному розвитку, знайомить з величиною і формою предметів.

Кульки

Вам будуть потрібні: дві пластмасові кульки різних кольорів. Дайте дитині кульки. Опишіть їх форму і колір. Покажіть, як вони котяться по столу і падають на підлогу. Спонукайте дитину робити те ж саме. Поставте перед столом коробку, щоб кульки, скочуючись, потрапляли до неї. Надайте дитині свободу дій.

Гра допомагає вивчити кольори, форму і властивості предметів.

Перша гірка

Вам знадобиться: картон. Зробіть невелику гірку з картону, перегнувши його навпіл. З гірки можна скачувати маленькі машини, кульки. Поставте перед гіркою кубик, покажіть, як машинка, скотившись з гірки, зупиняється, вдарившись об кубик.

Гра сприяє розвитку логічного мислення.

Ловися, рибко, велика і маленька

Вам будуть потрібні: мотузка з магнітом на кінці (вудка з гри «Рибалка»), дрібні металеві предмети. Під час гри уважно стежте за тим, щоб дитина не тягнула у рот дрібні предмети. Помістіть іграшки в таз або коробку, покажіть малюкові, як магнітик на мотузці притягує металеві предмети. Пограйте у «рибалку». Рахуйте кожну спійману «рибку». В кінці гри ще раз перерахуйте весь «улов».

Гра сприяє розвитку моторики, погодженості рухів.

Де дзвенить

Вам будуть потрібні: три картонні коробки, дзвіночок. Візьміть невеликі картонні коробки, покладіть в одну з них дзвіночок, в іншу - трохи крупи, а третю залишите порожню. Обклейте коробки кольоровим папером. Трусіть коробки і слухайте, які звуки вони видають, не забуваючи називати колір коробок: «Цікаво, що це дзвенить у жовтій коробці?» і т. д. Після того, як малюк буде розбиратися в кольорах наявних коробок, їх можна обклеїти папером іншого кольору, або додати коробки з новими наповнювачами.

Гра сприяє розвитку уваги, логічного мислення, допомагає вивчити колір і форму предметів.

Роби, як я

(варіант гри Б. П. Нікітіна «Мавпочки»)

Сядьте навпроти дитини, показуйте йому різні жести руками, змінюйте міміку особи, робіть рухи різними частинами тіла, спонукаючи малюка повторювати те, що ви йому показуєте. Коментуйте свої дії: «Зараз я буду весела! (посміхніться)». «А зараз я сердита (нахмуритесь)». «Я дивлюся в бінокль (піднесіть руки до очей)». «Я пливу (відповідні рухи)».

Гра сприяє сенсорному розвитку, а також розвитку уваги, логіки, дрібної моторики.

Вчимося розрізняти кольори. Не переплутай!

Вам будуть потрібні: червоний м'яч, синій м'яч, аркуш паперу червоного кольору, аркуш паперу синього кольору. Запропонуйте дитині покатати по підлозі червоний м'яч, потім синій. Звертайте увагу маляти на кольори іграшки, повторюючи: «Ми граємо у червоний (синій) м'яч» Розстеливши на підлозі аркуші кольорового паперу, попросіть дитину червоний м'яч покласти на червоний аркуш, а синій – на синій. Якщо дитина помиляється, підкажіть їй. Не забувайте повторювати: «Це червоний м'яч, я кладу його на червоний аркуш». Гра сприяє розвитку логічного мислення, вчить розрізняти кольори.

Прибирання

Вам будуть потрібні: корзинка або відерце, предмети різного кольору. Поясніть дитині, що зараз ви будете гуляти по кімнаті і збирати в корзинку всі предмети жовтого (червоного, синього і т. д.) кольору. Попередньо розкладіть на підлозі іграшки, олівці та інші безпечні речі. Відшукуючи предмети, радьтеся: «Це жовтий олівець? Ми його візьмемо?». Підберіть річ іншого кольору і спонукайте дитину пояснити вам, що ви помиляєтеся.

Гра сприяє розвитку дрібної моторики, навичок класифікації предметів за кольором.

Розфарбуй кола

Вам будуть потрібні: чотири аркуші паперу, два кольорових олівця. Візьміть два аркуші паперу, на кожному з них намалюйте по великому колу. Запропонуйте малюкові пограти: нехай він розфарбує своє коло жовтим кольором, а ви - червоним. Розглядаючи малюнки, звертайте увагу дитини на колір кола, проводьте аналогії: «Як гарно ти розфарбував(а) коло жовтим кольором, тепер воно схоже на сонечко». На двох інших аркушах намалюйте великі квадрати (трикутники тощо) і розфарбуйте їх, помінявшись олівцями. Обговоріть, на що схожа фігура. Надалі можна залучати до гри інших дітей, не забуваючи звертати увагу дитини на кількість фігур і олівців. Не наполягайте на тому, щоб малюк розфарбовував фігури строго по контуру. Обов'язково беріть участь у грі, дивлячись на вас, дитина буде повторювати ваші дії, набувати корисні навички.

Гра сприяє розвитку моторики, наслідувальної діяльності, вчить розрізняти кольори.

Геометричні фігури

Вам будуть потрібні: 5 різнокольорових кругів, вирізаних з картону. Розгляньте з малюком один з кругів, при цьому розповідайте йому: «Це круг. Він червоного (синього, зеленого тощо) кольору. Давай подумаємо, на що він схожий (на яблуко, на сонечко, на колесо)». Пошукайте в кімнаті круглі предмети. Вивчайте круги різного кольору. Після того, як дитина засвоїла поняття «круг», можна переходити до інших геометричних фігур, розширюючи при цьому діапазон кольору. Порівнюйте дві однакові фігури різного кольору. Шукайте асоціації.

Гра вчить розрізняти предмети по кольору та формі.

Додаток 6

НА ДОПОМОГУ ВИХОВАТЕЛЯМ

Рекомендації вихователям

1. Використовувати ігри, у яких задіюються кисті рук: нанизування на шнур великих пластмасових кульок, кілець, іграшки-пищалки, губки й використовувати їх для зняття емоційної напруги в дітей.

2. Протягом дня використовувати елементи тілесної терапії – брати дитину на руки, обіймати, погладжувати. Не допускати тривалого плачу дитини!!!

3. Приділяти увагу не тільки тим дітям, які явно вимагають її, а й тим, хто на перший погляд відчуває себе спокійно.

4. Використовувати фонотеку спокійної музики для проведення режимних моментів і сну.

5. Розповідати дітям казки, співати колискові пісеньки перед сном (обов'язкове використання колискових мелодій).

6. Неухильно дотримувати режиму дня, зміни видів діяльності, сну й прогулянок.

7. Поступове збільшення тривалості перебування дитини у дитячому садку (спочатку - тільки прогулянка, гра; потім - з ранку до обіду; а вже через кілька днів додаємо обід, сон).

Консультація «Завдання вихователя в період адаптації дітей»

З першого дня дитини в закладі дошкільної освіти вихователь активно співпрацює з сім'єю, щоб полегшити адаптацію малюка. Працювати буде легше, якщо педагог дізнається від батьків, про поведінку дитини вдома, про її звички й уподобання, індивідуальні особливості. Важливо, щоб мама відчула:

вихователь опікується не взагалі дітьми, а бачить серед них її конкретну дитину й готовий брати до уваги всі її особисті відмінності.

Було б дуже добре, аби вихователь, зустрічаючи малюка вранці, й мовою, й жестами виявляв своє тепле ставлення до нього. Розташуватися треба так, щоб очі дорослого були на рівні очей дитини. Якщо вона охоче йде на контакт, варто взяти її за руку. Якщо ж малюк притуляється до мами - не наполягайте. Нехай мама тримає його за руку стільки, скільки він захоче. Зазначимо, що теплий, доброзичливий, уважний прийом обумовлює й перші враження дитини про дитсадок, і її настрій, і готовність попрощатися з матір'ю, залишитися в групі. Так само важливо, щоб педагог тепло прощався з кожною дитиною. Вихователь має представитись дитині. Форма звертання може бути будь-якою, яку він сам вважає прийнятною: скажімо, тьотя Катя, або просто на ім'я. Не варто наполягати, щоб діти звертались до вас на ім'я та по батькові. Така «доросла», безумовно ввічлива, форма досить складна для малюка щодо її вимови. Потрібно ввести дитину в групу, познайомити її з дітками (спочатку з кількома, а знайомство з усією групою дітей слід зробити поступовим), звернути її увагу, як цікаво й весело граються малята; дати їй роздивитись іграшки; лагідно запевнити, що в дитячому садку їй буде добре.

Перші контакти з дитиною - контакти допомоги й турботи. Вона має зрозуміти, що на вихователя можна покластися, як на маму, що він готовий допомагати й захищати в цьому новому місці.

Від початку перебування дитини в закладі дошкільної освіти педагог має забезпечити, насамперед, психологічний і фізичний комфорт для дітей, пом'якшити труднощі переходу від домашнього (різного в усіх) до суспільного (однакового для всіх) способу життя. Доводиться в стислі строки організувати більш-менш однорідну групу, де всі хоча б розуміють, що навколо відбувається і що від них вимагається.

У період адаптації дуже важливо проявити максимум терпіння до будь-якого з прохань і навіть вередувань дитини й заслужити її довіру, це - основне завдання вихователя. Допомагають дітям справитись з напруженням, стресами улюблені іграшки чи речі, принесені з дому - лялечка, іграшковий песик тощо. Ці предмети в садочку дитина може носити з собою, класти у свою шафу, а ляльку навіть брати на час денного сну до ліжка.

Налагодженню теплих стосунків сприяють й індивідуалізовані звертання. Малюки, які прийшли в дитячий садок із сім'ї, не реагують на узагальнене «діти». Але звертатись до них слід з одного боку індивідуально, за ім'ям: «Марійко, ходімо мити ручки», а з іншого - наголошувати на приналежності до групи, вчити реагувати на звертання «Діти»: «Діти, тепер усі сідайте за столики! І ти, Марійко, сідай, і ти, Костю, - ось сюди». Дитина може не

реагувати на слова вихователя й тоді, коли, наприклад, він використовує у звертанні до дитини з російськомовної сім'ї український аналог її імені: Ксенія - Оксана; Лена - Оленка; або ж удома дитина звикла до якогось своєрідно скороченого імені: Олександр - Олесь, а не Сашко тощо.

Усі незвичні дітям дії слід проговорювати, пояснювати, багаторазово повторювати: «Зараз ми всі будемо одягатись на прогулянку. Підійдіть до своїх шаф - це в нас Оленчина шафа, а це - Дмитрикова, а це - твоя. А ти, Іринко, молодець, сама свою шафу знайшла».

Якщо діти розуміють вихователя, їх легко навчити тим речам, з якими вдома вони не стикалися або звикли робити інакше. Звичайно, найважливішим залишається індивідуальний підхід - слід пам'ятати, хто що вміє, в кого які проблеми (Соня засинає лише зі своїм песиком, а Михайлика не можна садити біля вікна, бо він біжить дивитись на вулицю). Разом з тим, вихователь повинен привертати увагу дітей одне до одного, домагатись, щоб вони запам'ятали, як кого звать, по можливості зверталися на ім'я одне до одного й до вихователя. Для цього слід використовувати ритуали вітання й прощання з кожною дитиною: «Ось, діти, і Оленка прийшла. Доброго ранку, Оленко! Давайте всі разом із нею привітаємось...». А, наприклад, в грі «Потяг» діти - це вагончики, і в кожного своє ім'я. «Перший вагончик - Оля, до нього причепився другий - Миколка, третій вагончик - Олеся, а паровозом сьогодні буде Мишко!». Постійні повтори допомагають дітям швидко запам'ятати, як кого звать, а ігри під керівництвом вихователя сприяють виникненню перших контактів, особистісних й ігрових.

Велику увагу слід приділяти керівництву дитячою грою, показувати прості дії з іграшками, доступні сюжети, програвати їх. Поступово малюки починають повторювати ці дії вихователя, доповнювати, вносити зміни - виникають перші ігри. А дитина, яка може зайняти себе грою, має гарний настрій, не плаче, легше входить в контакт з іншими дітьми, спочатку повторюючи за ними ті чи інші ігрові дії, потім - спілкуючись уже поза грою.

Виходячи з типових для адаптаційного періоду труднощів зі сном, апетитом, нестабільністю гігієнічних навичок тощо, вихователю й помічнику вихователя слід максимально враховувати вікові й індивідуальні особливості дітей. Якщо дитина погано їсть, недопустимо годувати її силоміць. Якщо не засинає, можна дати іграшку, посидіти з нею, заспокоїти, дозволити не спати, а просто полежати із заплющеними очима. Дітей з нестійкими гігієнічними навичками необхідно частіше запрошувати в туалет. Вони повинні мати запас змінного одягу й білизни.

Якщо вихователі й батьки разом доброзичливо, але твердо спрямують життя малюка в нове русло, жодних особливих проблем із дитиною (якщо вона фізично й психічно здорова) не буде.

Дотримання правил прийому новачків дасть змогу встановити довірливі стосунки з ними та їхніми сім'ями, а також, що особливо важливо, - зберегти здоров'я дітей.

Підбірка ігор в період адаптації дитини до закладу дошкільної освіти

Дані ігри вихователь може включати в батьківські збори, тренінги, практикуми тощо, що організовує з батьками вихованців.

Звикання малюка до закладу дошкільної освіти - процес непростий, оскільки адаптивні можливості дитячого організму обмежені. Допомогти дитині в цей період мають близькі, найрідніші їй люди – батьки. Для того, щоб зняти напруження, необхідно переключати увагу малюка на діяльність, яка приносить йому задоволення. А для дитини – це гра. «Мова» ігор зрозуміла і доступна дитині будь-якого віку. В іграх вона отримує можливість виражати свої емоції, переживання, спілкуватися з однолітками, ознайомлюватися з нормами і правилами життя, отримує внутрішню свободу (*гратися з ким хочу, де хочу, скільки хочу, чим хочу*). Але не всі батьки знають як і в які ігри можна пограти з дітьми. Запропоновані ігри батьки можуть провести з своєю дитиною. *Адже вони сприяють стабілізації психоемоційного стану дитини; стимуляції пізнавальної активності, інтересу до дослідницької діяльності; підвищенню працездатності, здатності до діяльності; зниженню тривожності; спонукають до рефлексії позитивних батьківських почуттів. Розвивають загальну і дрібну моторику, координацію рухів дитини.*

Галявина настрою

Мета: налаштувати батьків на позитивну співпрацю; створити позитивний емоційний фон; вчити розвивати уяву в дітей.

Обладнання: плетені серветки; кольорові стрічки; кольоровий дріт.

Педагог: Використовуючи плетену серветку, різнокольорові стрічки, шнурочки, паперові серветки, пелюстки троянд, ми створимо галявину настрою. Зазвичай дитина бачить удома таку картину: мама миє посуд, готує їжу, а тато працює за комп'ютером або дивиться телевізор. Усі дорослі зайняті своїми справами. І раптом на очах у дитини і за її участю відбувається перетворення: замість звичайної сірої серветки з'являється красива річ. Крім цього, протягування шнурка крізь отвір у серветці сприяє розвитку дрібної моторики малюка - його пальчики стають спритнішими, пробуджується творча уява.

Легка пір'їнка

Мета: розвивати діафрагмальний тип дихання у дітей; стабілізувати психоемоційний стан.

Обладнання: пір'їна; прозора коробка; кольоровий шнурок.

Педагог: Перебуваючи в новому оточенні, дитина відчуває різні емоції. Природа подарувала людині можливість керувати своїми емоціями за допомогою регуляції дихання. У корзиночці є дві різнокольорові пір'їни, з'єднані ниткою, а у прозорій коробці - кольоровий шнурок. Повісимо ниточку з пір'ям на шнурок, зробимо глибокий вдих і повільний довгий видих так, щоб наші пір'їни колихалися у повітрі. Вдих і видих відіграють психофізіологічну роль. Вдих збуджує, мобілізує, посилює м'язове напруження; видих заспокоює, розсіює негативні емоції, сприяє розслабленню м'язів. Заспокійливий ефект досягається завдяки збільшенню часу видиху по відношенню до часу вдиху і черевного (*діафрагмального*) типу дихання.

Що нам підкажуть пальчики

Мета: розвивати тактильне сприймання дітей, спостережливість; збагачувати сенсорний досвід; стимулювати пізнавальну активність.

Обладнання: природні матеріали різної фактури - каштан, горіх, шишка, дерев'яний ребристий олівець, гладенький камінчик.

Педагог: Дитина освоює навколишній світ за допомогою органів чуття. Зокрема, через тактильне сприймання, чутливість рук. У плетеній коробочці ви знайдете природні матеріали - шишку, каштан, камінчик. Розгляньте, доторкніться до них і опишіть їх. Наприклад, шишка - шорстка, камінь - гладкий.

Потім заплющить очі, простягніть долоню, відгадайте, який предмет лежить на ній. Якщо в дитячому віці не вдосконалювати рухи і не збагачувати сенсорний досвід (*те, що ми відчуваємо і сприймаємо через органи чуття*), то в дорослому віці людина не володітиме достатньою пластичністю розуму, щоб уміти легко пристосовуватися до різних обставин.

Колючий їжачок

Мета: розвивати дрібну моторику і координацію рухів дітей; стимулювати мовленнєву активність.

Обладнання: масажний м'яч для кожного учасника.

Педагог: Самомасаж позитивно впливає на організм. Навчання найпростіших прийомів відбувається у грі. На вашій долоні з'являється незвичайна кулька. Разом ви уважно розглядаєте її. Виявляється, що вона схожа на їжачка. Акуратно кладете кульку на долоню дитини, прокочуете «їжачка» по кожному пальчику, починаючи з великого пальця провідної

руки, і трохи довше затримується на подушечці кожного пальчика. Погладжування слід виконувати в напрямі від периферії до центра. Дії супроводжуйте віршами:

Дай долонечку, моє сонечко,
Я погладжу тебе по долонечці.
Ходить-бродить вздовж доріжок
Весь в колючках їжачок,
Ягідки шука й грибочки
Для маленьких діточок.

Самомасаж кисті розвиває мускулатуру пальців рук, рефлекторно стимулює відповідні зони кори головного мозку, дає змогу нормалізувати стан нервової системи, має не лише заспокійливий, а й загальнооздоровчий ефект.

Метелики на весняному лузі

Мета: вчити регулювати у дітей процеси збудження й гальмування; знижувати рівень тривожності; розвивати пластику рухів.

Обладнання: кольорові хустки з легкої напівпрозорої тканини.

Педагог: А зараз ми пограємося у схованки. Але не у прості - у прозорі. Цю гру любляють усі, без винятку, діти. Ніщо не може порівнятися з радістю, яку відчуває дитина, коли знаходить батька, який витягнувся по струнці за шторою або в шафі. Схованки дають змогу впоратися зі страхом темряви і замкненого простору, з почуттям самотності (*це почуття часом відчуває кожна дитина, а під час гри вона має певний час перебувати наодинці, до того ж, у таємному місці*). Отже, зав'язавши прозорий шарф на очі, дитина бачить усе навколо, але при цьому - вона сховалася. Радість руху буде ще яскравішою, якщо хустки перетворяться на крила метеликів:

Ми - метелики яскраві -
На листочках посідали.
(діти сидять навпочіпки)
Вітер дмухнув - полетіли.
(встають, бігають по кімнаті, змахуючи руками вгору - вниз)
І на землю тихо сіли.
(сідають навпочіпки, завмирають)
Вітер знову налетів,
З нами гратись захотів.
Високо він нас підняв.
(встають, піднімають руки догори)
Все кружляв нас і кружляв.
Сонце крильця освітило —

І на землю опустило.

(кружляють по кімнаті, потім зупиняються і сідають навпочіпки)

Через деякий час слід запропонувати дітям потягнутися і відчути, як у них «розправляються крила» під час потягування.

Наливаємо, виливаємо, порівнюємо

Мета: розвивати у дітей тактильне сприймання; пробуджувати інтерес до дослідницької діяльності.

Обладнання: миска з теплою водою; фігурні губки; пластикові пляшечки з отворами; коробочки від кіндер - сюрпризів; різнокольорові намистини; гумова іграшка.

Педагог: Загальновідомо, що вода має корисні властивості, зокрема тепла вода розслабляє і заспокоює. Діти дуже люблять ігри з водою. Добре у воду додати відвари трав (валеріани, меліси). Заспокійливий ефект забезпечить додавання у воду спеціальних ароматичних олій: ромашкової, лавандової, м'ятної. Але попередньо ліпше порадитися з лікарем. У воду опускають іграшки, поролонові губки, трубочки, пластикові пляшечки з отворами.

Якщо гра з водою відбувається в денний час, можна додати до неї пізнавальний компонент: під час опускання предметів у воду порівнювати їх за фактурою і масою. Можна заповнити миску з водою гудзиками, намистинками, монетками, невеликими кубиками тощо і пограти з ними, скажімо:

- взяти якомога більше предметів в одну руку і пересипати їх в іншу;
- зібрати в одну руку, наприклад, намистинки, а в іншу - камінчики;
- припідняти якомога більше предметів на долонях.

Після розв'язання кожного завдання дитина розслаблює кисті рук, тримаючи їх у воді. Тривалість вправи - близько п'яти хвилин, поки вода не охолоне. Після завершення гри руки дитини слід розтирати рушником протягом однієї хвилини.

Малюнки на піску

Мета: розвивати в дітей тактильну чутливість; візуалізувати поняття власного Я.

Обладнання: кольорові пластикові підноси; манна крупа.

Педагог: Давайте згадаємо одну з найулюбленіших ігор-занять нашого дитинства. Коли на вулиці ставало тепло, дівчата збиралася в пісочниці. Створимо свою маленьку пісочницю з білим «піском» (*манною крупною*). Можна насипати її гіркою або розгладити. По пісочку пробіжить стадо коників, проскакають зайчики, тупцюватимуть слоники, накрапатиме дощик. Його зігріють сонячні промені, і на ньому з'явиться малюнок.

А який саме малюнок, вам підкаже дитина, яка із задоволенням долучиться до цієї гри. Чому діти люблять грати в піску? Пісок дає змогу розслабитися: руки заглиблюються в пісок - це приємні тактильні відчуття; пісок повільно сиплеться - це візуально заворює; із піску можна побудувати що завгодно. Швидкі зміни, перетворення відволікають дитину від переживань. Корисно виконувати рухи обома руками. Це дає змогу синхронізувати активність обох півкуль головного мозку, стимулює розвиток логічної лівої півкулі, що відповідає за мовленнєвий розвиток, і інтуїтивної, емоційної правої півкулі.

Практикуми для педагогів **Нетрадиційні способи підтримки дитини раннього віку в** **адаптаційний період**

Мета: навчити використанню нетрадиційних способів підтримки дитини раннього віку в адаптаційний період.

Завдання:

- познайомити з нетрадиційними способами підтримки дитини в адаптаційний період;
- розвивати спрямованість на розуміння внутрішнього світу дитини, її емоційного стану;
- сприяти формуванню у педагогів практико-орієнтованих компетенцій, необхідних для використання нетрадиційних способів підтримки дитини в процесі педагогічної взаємодії з нею.

Структура заняття складається з трьох частин.

Вступна частина містить вправи, спрямовані на створення доброзичливої атмосфери, активізацію учасників.

Основна включає знайомство зі способами і техніками підтримки дитини, обговорення результатів експериментування з техніками в педагогічній практиці.

Заклучна частина складається з вправ, спрямованих на отримання зворотного зв'язку від учасників заняття.

Вступна частина

Щоб дитині було приємно приходити в дитячий садочок, потрібно «одомашнити» групу:

- красиві фіранки, бордюри по верхньому краю стіни;
- меблі краще розмістити таким чином, щоб вони утворили маленькі «кімнатки»;
- зробити «будиночок», де дитина може побути одна, пограти або відпочити;

- бажано поруч з «будиночком» розмістити живий куточок. Рослини і взагалі зелений колір сприятливо впливають на емоційний стан дитини;
- спортивний куточок;
- куточок художньої діяльності (у вільному доступі олівці, фломастери, маркери, папір) дає можливість дитині виплеснути на папір свої почуття;
- ігри з піском і водою - мають заспокійливу і розслаблюючу дію.

Батьки, віддаючи дитину в заклад дошкільної освіти, відчують тривогу за її долю, тому завдання вихователя - заспокоїти, перш за все дорослих: запросити їх оглянути групове приміщення, показати шафу, ліжко, іграшки, розповісти чим дитина буде займатися, у що грати, познайомити з режимом дня, разом обговорити, як полегшити період адаптації.

Основна частина

Ігри з тістом. Заздалегідь готується тісто за наступним рецептом: 2 склянки борошна, 1 склянка солі, 1 стакан зафарбованої води, 2 столові ложки рослинної олії.

Спочатку дитині пропонується просто м'яти пальцями отримане тісто, потім слід звернути її увагу на те, як тісто змінює форму в руках. Взявши маленьку скалочку, дитина може розгортати тісто, а потім різати його пластмасовим ножем, вирізати з нього формочками «печиво» тощо.

Все це буде сприяти тому, що дитина поступово звикне до спокійних занять. Крім того, подібні ігри сприяють розвитку дрібної моторики, мови, сприйняття. А коли дитина підросте, вона уже по-справжньому зможе допомагати мамі.

Гра «Пластилінові візерунки». Дітям роздають пластилін і показують, як відщипнути від великого шматка маленький і скачати з нього кульку, покласти кульку на основу і натиснути на неї пальчиком, після цього виходить кругла пластилінова пляма. А якщо спочатку натиснути на кульку, а потім відтягнути палець вниз, - вийде пластилінова лінія.

Гра в хованки. Починаючи з дитинства і закінчуючи молодшим шкільним віком, діти схильні грати в хованки. Ця техніка сприяє формуванню почуття близькості і емоційної рівноваги.

Гра може починатися спонтанно. Якщо дитина сховалася за стілець, педагог може сказати: «Ой, я тебе не бачу! Де ж ти?» Ці слова будуть сигналом для початку гри.

Розривання паперу. Пропонований прийом доставляє дітям багато позитивних емоцій, дає вихід енергії, розкріпачує.

Для роботи необхідно мати старі газети і журнали, або інший непотрібний папір. Спочатку потрібно пояснити правила, що можна рвати тільки цей папір, і потім необхідно все за собою прибрати.

Потім педагог починає розривати газети і папір, показуючи дітям, як краще це робити. Діти приєднуються, і всі разом кидають папір в центр кімнати. Коли купа стає великою, всі енергійно починають підкидати папір в повітря, він розлітається по всьому приміщенню, і діти приходять в невимовний захват. Дану техніку можна використовувати в рамках різних сюжетів: «Снігопад», «Листопад», «Святковий салют» та ін.

Фотоальбом. Слід попросити батьків, щоб вони принесли фотографії, пов'язані з домівкою. Важливо, щоб дитина сама вибрала альбом (*купила разом з батьками*).

Коли дитині стає сумно, вона може дістати альбом і подивитися разом з педагогом на фотографії членів своєї сім'ї.

«Ігри з ручками», ігри з пальчиками. Пальчикові ігри допомагають дорослому швидко і легко повернути до себе увагу дитини, знайти контакт з нею, позитивно налаштувати її до себе, викликати інтерес і бажання грати разом. Дані ігри допомагають розвивати емоційну сферу дитини, розвивають дрібну моторику, мовлення дітей.

Так само можна використовувати: потішки для новачків та ігри на самопізнання.

Заклучна частина. Підведення підсумків.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник Піроженко Т.О. – К.: Видавництво, 2021.
2. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан. – Вид. 2-ге, зі зм. і доп. – Тернопіль: «Мандрівець». – 2022. – 216 с.
3. Гурковська Т.Л. Цілісний підхід до виховання наймолодших / Т.Гурковська // Дошкільне виховання. - 2007. - №12. - С.12.
4. Гурковська Т.Л. Новачок у дитячому садку. - К.: Шк. світ, 2008. – 112с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
5. Гурковська Т. Адаптація малюків: чи бути батькам у групі / Т. Гурковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. -2011. - №8. – С.56.
6. Дейнекіна М., Давидченко В. Створення превентивної адаптаційної системи в дошкільному закладі // Практичний психолог: дитячий садок: щомісячний спеціалізований журнал. - 2016. - № 5. - С. 30-37.
7. Організація роботи з адаптації дітей до дошкільного закладу / Олена Каралашвілі, Наталія Малахова // Вихователь-методист дошкільного закладу - 2013. - №6.

8. Кожина А. Психолого-педагогічна допомога родині в адаптації дитини до умов дитячого садка. // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – №6. – С.20.

9. Шаталова О. В. Адаптація дітей раннього віку до умов дитячого навчального закладу. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2013. С. 325-331.

10. Ясінська Х. Адаптація дітей раннього віку до перебування в ДНЗ. // Психолог дошкілля. - 2014. - №4. - С. 26-31.

11. Я вчуся бути вихователем А.Павловська, С.Бородань, Л.Стаховська (та ін.); упорядн. В.Семизорова, Н.Радоміцька, О.Духновська. – Київ: Вид. група «Шк. Світ», 2017. – 116с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).

12. https://tsn.ua/lady/dom_i_deti/deti/disleksiya-u-ditini-yak-navchiti-yogochitati-1299327.html

13. <https://lastivka-zdo.ck.ua/dytyna-ide-do-dytyachogo-sadochka/>

14. http://balakliya-dnz2.edu.kh.ua/batjkivsjka_storinka/perlini_psihologichoi_mudrosti/pershi_kroki_do_dityachogo_sadochka/

15. <https://kazka6.webnode.com.ua/poradi-psikhologa/>

16. <http://dnz1kbuzka.lvivedu.net/uk/site/praktichnii-psikholog-1.html>

17. http://dnzmtl.gnedu.vn.ua/stornka_dlya_batkv/

